

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการพัฒนาคู่มือเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านสระบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1
2. สรุปผลการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1
3. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2
4. สรุปผลการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2
5. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 3
6. สรุปผลการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 3

ในการพัฒนาคู่มือเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านสระบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการโดยแบ่งเป็น 3 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล โดยการดำเนินงานแต่ละวงรอบปรากฏผลดังนี้

#### การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1

##### 1. การวางแผน (Planing)

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนที่มีความสมัครใจ เป็นกลุ่มเป้าหมายร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1 สำหรับ สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านสระบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ระหว่าง วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2548 พบว่า โดยรวมกลุ่มเป้าหมายขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนปรากฏว่าทุกขั้นตอนอยู่ในระดับน้อย โดยขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 8 ขั้นตอน คือ

1.1 การกำหนดควิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า กลุ่มเป้าหมายขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการกำหนดควิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

“...มีความเข้าใจน้อยและยังไม่สามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และชุมชนท้องถิ่นได้...”

(นางวชิราภรณ์ แสงธนู. 1 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

1.2 การจัดโครงสร้างหลักสูตร พบว่า กลุ่มเป้าหมายขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำโครงสร้างของหลักสูตร ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

“...มีความเข้าใจน้อยและการจัดทำโครงสร้างของหลักสูตรค่อนข้างยุ่งยาก จึงยังไม่สามารถดำเนินการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรในสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบได้...”

(นางสมถวิล สุวรรณพัฒน์. 1 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

1.3 การจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า กลุ่มเป้าหมายขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำสาระของหลักสูตร ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

“...มีความเข้าใจน้อยและยังไม่สามารถจัดทำสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบได้...”

(นางละมัย สุวรรณทา. 1 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

1.4 การออกแบบการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มเป้าหมายขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

“...ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนำไปใช้สอนนักเรียนแต่ประสิทธิภาพของกิจกรรมที่สร้างขึ้นยังไม่น่าพอใจ จึงอยากจะปรับปรุงต่อไป...”

(นายไชยรินทร์ วีระนาคินทร์. 1 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

1.5 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า กลุ่มเป้าหมายขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

“...กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลากหลาย แต่การที่จะจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนเป็นเรื่องค่อนข้างยาก จึงอยากจะได้รับความรู้สำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป...”

(นางศิริ ปะทะโน. 1 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

1.6 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

“...มีความเข้าใจน้อยและยังขาดความเข้าใจในการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามหลักสูตรใหม่ เพราะเป็นแบบฟอร์มแบบใหม่ จึงยังไม่แน่ใจว่าจะปฏิบัติได้ถูกต้อง...”

(นางวิไลวรรณ. 1 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

1.7 การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า กลุ่มเป้าหมายขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

“...มีความเข้าใจน้อยและการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มีหลากหลาย...”

(นางยุพิน แก่นผกา. 1 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

1.8 การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

“...มีความเข้าใจน้อยและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฉบับเดิมยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จตามเป้าหมาย และคุณภาพยังไม่น่าพอใจ ไม่สามารถเรียบเรียงเนื้อหา

สาระต่าง ๆ ได้ตามที่กำหนด...”

(นางสาวจรูญ บุญเจษฎา. 1 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

**สรุป** กลุ่มเป้าหมายขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของ กรมวิชาการ 8 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณสมบัติอันพึงประสงค์ 2) การจัดโครงสร้างหลักสูตร 3) การจัดทำสาระขอบหลักสูตร 4) การออกแบบการเรียนรู้ 5) การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6) การกำหนดวิธีการและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา 7) การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และ 8) การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งหลักสูตรเดิมของโรงเรียนบ้านสระปากขาดความถูกต้อง สมบูรณ์ตามกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และไม่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามศักยภาพสูงสุดของตน รวมทั้งผู้เรียนไม่สามารถนำเอาผลประสบการณ์ที่สะสมจากการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

จากนั้นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น และมีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบการพัฒนาทั้ง 8 ขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 3 กลยุทธ์ คือ การอบรมปฏิบัติการ การศึกษาคูงาน และการนิเทศภายใน

## 2. การปฏิบัติ (Action)

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันปฏิบัติการตามกลยุทธ์ในการพัฒนาเพื่อครูให้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น และมีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบการพัฒนาทั้ง 8 ขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพตาม จำนวน 3 กลยุทธ์ คือ การอบรมปฏิบัติการ การศึกษาคูงาน และการนิเทศภายใน ดังนี้

### 2.1 การอบรมปฏิบัติการ

การอบรมปฏิบัติการมีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 8 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ขั้นที่ 2 การจัดโครงสร้างหลักสูตร
- ขั้นที่ 3 การจัดทำสาระของหลักสูตร
- ขั้นที่ 4 การออกแบบการเรียนรู้
- ขั้นที่ 5 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ขั้นที่ 6 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐาน

#### การศึกษา

- ขั้นที่ 7 การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน
- ขั้นที่ 8 การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

ดำเนินการโดยกลุ่มเป้าหมายเข้ารับการอบรมระหว่างวันที่ 9-13 ตุลาคม พ.ศ. 2548 โดยวิทยากร คือ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 2 คน ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านสระบาก โดยในระหว่างการอบรมปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต และเมื่อสิ้นสุดการอบรมปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 เพื่อสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายแล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียดกิจกรรมในการอบรม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 กำหนดการอบรมปฏิบัติการ

วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรม/เนื้อหาการอบรม	ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม
9 ตุลาคม 2548	ภาคเช้า 08.30-09.00 น. 09.00-12.00 น.	-พิธีเปิดการอบรม -การบรรยายเนื้อหาโดยวิทยากรและ ฝึกปฏิบัติตามใบงาน 1.ใบความรู้ที่ 1 การกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2.ใบงานที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ -การนำเสนอผลงานและอภิปราย	-ผู้วิจัย -กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน -วิทยากร จำนวน 2 คน
	การอบรม ครั้งที่ 1		

## ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรม/เนื้อหาการอบรม	ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม
10 ตุลาคม 2548	ภาคบ่าย 13.00-16.00 น.	-การบรรยายเนื้อหาโดยวิทยากรและ ฝึกปฏิบัติตามใบงาน	-ผู้วิจัย -กลุ่มเป้าหมาย จำนวน
	การอบรม ครั้งที่ 2	1. ใบความรู้ที่ 2 การจัดโครงสร้าง หลักสูตร 2. ใบงานที่ 2 การจัดโครงสร้าง หลักสูตร -การนำเสนอผลงานและอภิปราย	9 คน -วิทยากร จำนวน 2 คน
	ภาคเช้า 9.00-12.00 น.	-การบรรยายเนื้อหาโดยวิทยากรและ ฝึกปฏิบัติตามใบงาน	-ผู้วิจัย -กลุ่มเป้าหมาย จำนวน
	การอบรม ครั้งที่ 3	1.ใบความรู้ที่ 3 การจัดทำสาระ ของหลักสูตร 2. ใบงานที่ 3.1 การจัดทำสาระ ของหลักสูตร -การนำเสนอผลงานและอภิปราย	9 คน -วิทยากร จำนวน 2 คน
	ภาคบ่าย 13.00-16.00 น.	-การฝึกปฏิบัติตามใบงาน คือ ใบงานที่ 3.2 ขั้นตอนการจัดทำ สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถาน ศึกษา -การนำเสนอผลงานและอภิปราย	-ผู้วิจัย -กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน -วิทยากร จำนวน 2 คน

## ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรม/เนื้อหาการอบรม	ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม
11 ตุลาคม 2548	ภาคเช้า 9.00-12.00 น.	-การบรรยายเนื้อหาโดยวิทยากรและ ฝึกปฏิบัติตามใบงาน 1. ใบความรู้ที่ 4 การออกแบบการ เรียนรู้ 2. ใบงานที่ 4 การออกแบบการ เรียนรู้ -การนำเสนอผลงานและอภิปราย	-ผู้วิจัย -กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน -วิทยากร จำนวน 2 คน
	ภาคบ่าย 13.00-16.00 น.	-การบรรยายเนื้อหาโดยวิทยากรและ ฝึกปฏิบัติตามใบงาน 1. ใบความรู้ที่ 5 การออกแบบกิจ กรรมพัฒนาผู้เรียน 2. ใบงานที่ 5 การออกแบบกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน -การนำเสนอผลงานและอภิปราย	-ผู้วิจัย -กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน -วิทยากร จำนวน 2 คน
12 ตุลาคม 2548	ภาคเช้า 9.00-12.00 น.	-การบรรยายเนื้อหาโดยวิทยากรและ ฝึกปฏิบัติตามใบงาน 1. ใบความรู้ที่ 6 การกำหนดวิธีการ วัดและประเมินผลและเอกสารหลัก ฐานการศึกษา 2. ใบงานที่ 6 การกำหนดวิธีการวัด และประเมินผลและเอกสารหลักฐาน การศึกษา -การนำเสนอผลงานและอภิปราย	-ผู้วิจัย -กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน -วิทยากร จำนวน 2 คน

## ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรม/เนื้อหาการอบรม	ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม
13 ตุลาคม 2548	ภาคบ่าย 13.00-16.00 น.	-การบรรยายเนื้อหาโดยวิทยากรและ ฝึกปฏิบัติตามใบงาน	-ผู้วิจัย -กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน
	การอบรม ครั้งที่ 7	1. ใบความรู้ที่ 7 การกำหนดวิธีการ ส่งเสริมสนับสนุน 2. ใบงานที่ 7 การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน -การนำเสนอผลงานและอภิปราย	-วิทยากร จำนวน 2 คน
	ภาคเช้า 9.00-12.00 น.	-การบรรยายเนื้อหาโดยวิทยากรและ ฝึกปฏิบัติตามใบงาน	-ผู้วิจัย -กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน
	การอบรม ครั้งที่ 8	1. ใบความรู้ที่ 8 การเรียบเรียงเป็น หลักสูตรสถานศึกษา 2. ใบงานที่ 8 การเรียบเรียงเป็น หลักสูตรสถานศึกษา -การนำเสนอผลงานและอภิปราย	-วิทยากร จำนวน 2 คน
	ภาคบ่าย 13.00-16.00 น.	-การฝึกปฏิบัติตามใบงาน คือ ใบงานที่ 8 การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา -การนำเสนอผลงานและอภิปราย	-ผู้วิจัย -กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน -วิทยากร จำนวน 2 คน

## การดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2548

การดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2548

เวลา 08.30 น. ผู้วิจัยได้ทำพิธีเปิดการอบรมและแนะนำวิทยากร จากนั้นช่วงระหว่างเวลา

09.00 – 12.00 น. วิทยากร คนที่ 1 ได้ให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย ครั้งที่ 1 โดยการบรรยาย



ตามใบความรู้ที่ 1 คือ เรื่อง การกำหนดควิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พร้อมกับฝึกปฏิบัติตามใบงานในการกำหนดควิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากนั้นนำเสนอผลงานและอภิปราย

ช่วงบ่ายระหว่างเวลา 13.00 - 16.00 น. วิทยากร คนที่ 2 ได้ให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย ครั้งที่ 2 โดยบรรยายตามใบความรู้ที่ 2 คือ เรื่อง การจัดโครงสร้างหลักสูตร พร้อมกับฝึกปฏิบัติตามใบงานและนำเสนอผลงาน อภิปราย ชักถาม เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ

#### **การดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2548**

การดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2548 ช่วงเช้าระหว่างเวลา 09.00-12.00 น. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 3 ให้กลุ่มเป้าหมาย จากนั้น วิทยากร คนที่ 1 ดำเนินการบรรยาย ครั้งที่ 3 ตามใบความรู้ที่ 3 เรื่อง การจัดทำสาระของหลักสูตร พร้อมกับฝึกปฏิบัติตามใบงานที่ 3.1 เรื่อง การจัดทำสาระของหลักสูตร จากนั้นนำเสนอผลงานและอภิปราย

ช่วงบ่ายระหว่างเวลา 13.00 - 16.00 น. โดยวิทยากรกำหนดให้กลุ่มเป้าหมายได้ฝึกปฏิบัติการตามใบงานที่ 3.2 เรื่อง ขั้นตอนการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา จากนั้นนำเสนอผลงานและอภิปรายเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ

#### **การดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2548**

การดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2548 ช่วงเช้าระหว่างเวลา 09.00-12.00 น. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 4 ให้กลุ่มเป้าหมาย จากนั้น วิทยากร คนที่ 1 ดำเนินการบรรยาย ครั้งที่ 4 ตามใบความรู้ที่ 4 เรื่อง การออกแบบการเรียนรู้ พร้อมกับฝึกปฏิบัติตามใบงานที่ 4 เรื่อง การจัดทำแผนที่ความคิด การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เวลาการสอน วิธีสอน กิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ใช้และที่เกี่ยวข้อง การวัดและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม จากนั้นนำเสนอผลงานและอภิปราย

ช่วงบ่ายระหว่างเวลา 13.00 - 16.00 น. วิทยากร คนที่ 2 ได้บรรยาย ครั้งที่ 5 ตามใบความรู้ที่ 5 พร้อมกับฝึกปฏิบัติตามใบงานที่ 5 เรื่อง การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จากนั้นนำเสนอผลงานและอภิปรายเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ

### การดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2548

การดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2548 ช่วงเช้าระหว่างเวลา 09.00-12.00 น. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 6 ให้กลุ่มเป้าหมาย จากนั้นวิทยากร คนที่ 1 ดำเนินการบรรยาย ครั้งที่ 6 ตามใบความรู้ที่ 6 เรื่อง การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา พร้อมกับฝึกปฏิบัติตามใบงานที่ 6 เรื่อง การวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา จากนั้นนำเสนอผลงานและอภิปราย ช่วงบ่ายระหว่างเวลา 13.00 - 16.00 น. วิทยากร คนที่ 2 ได้บรรยาย ครั้งที่ 7ตามใบความรู้ที่ 7 เรื่อง การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน พร้อมฝึกปฏิบัติตามใบงานที่ 7 เรื่อง การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน จากนั้นนำเสนอผลงานและอภิปรายเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ

### การดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2548

การดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2548 ช่วงเช้าระหว่างเวลา 09.00-12.00 น. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 8 ให้กลุ่มเป้าหมาย จากนั้นวิทยากร คนที่ 1 ดำเนินการบรรยาย ครั้งที่ 8 ตามใบความรู้ที่ 8 เรื่อง การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา พร้อมกับฝึกปฏิบัติตามใบงานที่ 8 จากนั้นนำเสนอผลงานและอภิปราย ช่วงบ่ายระหว่างเวลา 13.00 - 16.00 น. วิทยากรได้กำหนดให้กลุ่มเป้าหมายฝึกปฏิบัติตามใบงานที่ 8 จากนั้นนำเสนอผลงานและอภิปรายเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ

#### 2.2 การศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานมีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับประสบการณ์และมีความรู้ความเข้าใจการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน ดำเนินการโดยกลุ่มเป้าหมายเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบของกลุ่มความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเดินทางในวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2548 โดยกลุ่มเป้าหมายได้ประชุมวางแผนการดำเนินงานศึกษาดูงานในประเด็น วัน เวลาที่จะไปศึกษาดูงาน โดยได้กำหนดค่อจากการอบรมปฏิบัติการ โดยกำหนดประเด็นการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยในวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2548 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วยผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมาย เดินทางไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบของกลุ่มความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ กลุ่มเป้าหมายได้รับฟังการบรรยายให้ความรู้จาก

วิทยากร คือ หัวหน้าวิชาการ โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ระหว่างเวลา 9.30 – 12.00 น. จากนั้นในช่วงเวลา 13.00 – 15.30 น. กลุ่มเป้าหมายได้ไปศึกษารายละเอียดในการจัดทำแต่ละขั้นตอน โดยมีหัวหน้าวิชาการและทีมงานวิชาการเป็นผู้บรรยายและแนะนำ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายได้ศึกษาเอกสารหลักสูตรโดยละเอียด มีการซักถามปัญหาข้อสงสัยจนเข้าใจและพอใจ โดยในระหว่างการศึกษาดูงานผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต ฉบับที่ 2 และเมื่อสิ้นสุดการศึกษาดูงานผู้วิจัยได้ประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 3 เพื่อสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายแล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

### 2.3 การนิเทศภายใน

การนิเทศภายในมีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย สามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้ง 8 ขั้นตอน คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยดำเนินการตรวจสอบผลงานการจัดทำหลักสูตรตามขั้นตอน ดังนี้คือการดำเนินการนิเทศภายในเพื่อกำกับติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรทั้ง 8 ขั้นตอน มีการดำเนินการนิเทศระหว่างวันที่ 18 ตุลาคม 2548 ถึงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2548 โดยผู้นิเทศคือผู้วิจัยและหัวหน้าวิชาการ และมีการประชุมเพื่อตรวจสอบผลงานครั้งที่ 1 ในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2548 และครั้งที่ 2 ในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 โดยผู้เข้าร่วมประชุมตรวจสอบผลงานประกอบด้วย ผู้วิจัย หัวหน้าวิชาการ และศึกษานิเทศ จำนวน 2 คน ดังนี้

- 1) ในวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2548 กลุ่มเป้าหมายประชุมและดำเนินการขั้นตอนการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 2) ในวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2548 กลุ่มเป้าหมายประชุมและดำเนินการขั้นตอนการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระรายปี/รายภาค ทั้งที่เป็นรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม โดยกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายปีหรือรายภาค

3) ในวันที่ 20-24 ตุลาคม พ.ศ. 2548 กลุ่มเป้าหมายดำเนินการขั้นตอนการจัดทำสาระของหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยกลุ่มเป้าหมาย 1 คน รับผิดชอบ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

3.1) ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.2) ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3.3) ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

3.4) ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

3.5) ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.6) ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

3.7) ครูชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

3.8) ครูชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

3.9) ครูชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

โดยมีกรอบดำเนินการ คือ กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค กำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิต จัดทำคำอธิบายรายวิชา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

4) ในวันที่ 25-29 ตุลาคม พ.ศ. 2548 กลุ่มเป้าหมายประชุมและดำเนินการขั้นตอนการออกแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วยการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

5) ในวันที่ 1-2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 กลุ่มเป้าหมายประชุมและดำเนินการขั้นตอนการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 2 ลักษณะ คือ กิจกรรม

แนะแนว และกิจกรรมนักเรียน

6) ในวันที่ 5-6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 กลุ่มเป้าหมายประชุม และดำเนินการขั้นตอนการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา ประกอบด้วยเกณฑ์การผ่านช่วงชั้น และเกณฑ์การจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7) ในวันที่ 8-9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 กลุ่มเป้าหมายประชุม และดำเนินการขั้นตอนการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน ประกอบด้วยการพัฒนา กระบวนการแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด การวิจัยเพื่อสุขภาพ และเครือข่ายวิชาการ

8) ในวันที่ 12-14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 กลุ่มเป้าหมายประชุม และดำเนินการขั้นตอนการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

9) ในวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ผู้นิเทศ คือ ผู้วิจัย หัวหน้างานวิชาการ และศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 2 คน ทำการประชุมนิเทศและตรวจสอบผลงานตามขั้นตอนทั้ง 8 ขั้นตอน ในวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 เพื่อให้ข้อเสนอแนะ และทำการประชุมนิเทศ

โดยในระหว่างการนิเทศภายในผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตฉบับที่ 3 และเมื่อสิ้นสุดการนิเทศภายใน ผู้วิจัยได้ประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 4 เพื่อสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย และใช้แบบประเมินเพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตรที่จัดทำขึ้น โดยผู้นิเทศและคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ประเมิน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ดังตารางที่ 3

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 3 กำหนดการนิเทศภายในโดยการตรวจสอบผลงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา  
วงรอบที่ 1

ครั้งที่	รายการนิเทศ	วัน เดือน ปี	ผู้นิเทศ/ ผู้เกี่ยวข้อง	ผู้รับการนิเทศ
1	1. การกำหนดควิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ 2. การจัดโครงสร้างหลักสูตร 3. การจัดทำสาระของหลักสูตร 4. การออกแบบการเรียนรู้ 5. การออกแบบกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน 6. การกำหนดวิธีการวัดและ ประเมินผล และเอกสารหลักฐาน การศึกษา 7. การกำหนดวิธีการส่งเสริม สนับสนุน 8. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตร สถานศึกษา	18 ตุลาคม 2548 - 15 พฤศจิกายน 2548	1. ผู้วิจัย 2. หัวหน้า วิชาการ 3. ศึกษา นิเทศก์	กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน
2	-ตรวจสอบผลงาน ทั้ง 8 ขั้นตอน	30 พฤศจิกายน 2548	1. ผู้วิจัย 2. หัวหน้า วิชาการ 3. ศึกษา นิเทศก์ 4. คณะกรรม การสถาน ศึกษา	กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน

โดยกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน กลุ่มเป้าหมายดำเนินการตามขั้นตอนและผลปรากฏดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีการดำเนินการประชุมและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั้งความต้องการของชุมชนมีการปรับปรุงข้อความให้กะทัดรัด ได้ใจความมีความเหมาะสมน่าพอใจมากขึ้นทั้งวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งจากการสังเกตพบว่า กลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลงานได้ตามกำหนดข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ได้ปรับปรุงข้อความให้กะทัดรัด ได้ใจความมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของโรงเรียน นักเรียน และชุมชน...”

(นางยุพิน แก่นผกา. 18 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

2. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีการดำเนินการประชุมและจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจากการสังเกตพบว่า กลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลงานได้ตามกำหนด ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งมีองค์ประกอบครบถ้วนตามที่กำหนดทั้ง 3 ช่วงชั้น...”

(นางยุพิน แก่นผกา. 18 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

3. การจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีการกำหนดสาระการเรียนรู้รายปีและรายภาค มีการกำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิตจัดทำคำอธิบายรายวิชา และปรับปรุงข้อความและภาษาที่ใช้แต่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ยังไม่เสร็จตามเป้าหมาย ซึ่งจากการสังเกตพบว่า กลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลงานได้ตามกำหนดและผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้นิเทศได้เสนอแนะเพิ่มเติมดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ได้ดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรตามกรอบดำเนินการ แต่หลายหัวข้อยังดำเนินการไม่เสร็จ...”

(นางสมถวิล สุวรรณพัฒน์. 19 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

4. การออกแบบการเรียนรู้พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการออกแบบการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการปรับปรุงการกำหนดแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งจากการสังเกตพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีการปรับปรุงการออกแบบการเรียนรู้และนำเสนอผลงานได้ตามกำหนด ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ได้ออกแบบการเรียนรู้โดยกำหนดรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้ปรับปรุงการกำหนดสื่อและการวัดผลประเมินผลด้วย...”

(นายศิริ ปะทะโน. 29 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

5. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนคือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียนคือกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาด โดยทำเป็นผังมโนทัศน์ทุกช่วงชั้น ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...มีการกำหนดกิจกรรมเป็น 2 ลักษณะคือ กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียนคือ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด...”

(นางสาวจรูญ บุญเจษฎา. 2 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

6. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษาพบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการกำหนดรูปแบบ วิธีการและหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษาตาม โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2544 คือ เกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“...มีการกำหนดรูปแบบวิธีการ และหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล โดยกำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์. 6 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

7. การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุนพบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพในทุกด้านคือทั้งการพัฒนากระบวนการแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด การวิจัยเพื่อพัฒนาและเครือข่ายวิชาการ ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้



“...มีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพในทุกด้าน...”

(นายไชยรินทร์ วีระนาคินทร์. 9 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

8. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายดำเนินการ โดยการเรียบเรียงหัวข้อต่าง ๆ ตามขั้นตอนและกรอบการวิจัย ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...มีการเรียบเรียงหัวข้อต่าง ๆ ตามขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ถึงแม้จะมีรายละเอียดจำนวนมาก แต่ก็มีปรับปรุงให้ดีขึ้น...”

(นางละมัย สุวรรณทา. 14 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

สรุป กลุ่มเป้าหมายดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจำนวน 8 ขั้นตอน โดยมี การประชุมร่วมกันและดำเนินการตามขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตร โดยกลุ่มเป้าหมาย สามารถนำเสนอผลงานได้ทุกขั้นตอน ทำให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้ง 8 ขั้นตอน

### 3. การสังเกต (Observation)

3.1 การอบรมปฏิบัติการ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการ ดำเนินงานตามกลยุทธ์การอบรมปฏิบัติการ โดยการสัมภาษณ์ และการสังเกต โดยใช้แบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสังเกต จากแหล่งข้อมูล คือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย และ วิทยากร

3.2 การศึกษาดูงาน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการดำเนินงานตามกลยุทธ์การศึกษาดูงาน โดยการสัมภาษณ์ และการสังเกต โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง และแบบสังเกต จากแหล่งข้อมูล คือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย และวิทยากร

3.3 การนิเทศภายใน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการดำเนินงานตามกลยุทธ์การนิเทศภายใน โดยการสัมภาษณ์ และการสังเกต โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง และแบบสังเกต จากแหล่งข้อมูล คือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย และผู้นิเทศ

โดยจากการสังเกตกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอนปรากฏ ผลดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศโดยผู้นิเทศได้ตรวจสอบผลงาน และกลุ่มเป้าหมายส่งผลงานได้ตามกำหนด โดยมีการปรับปรุงข้อความให้กะทัดรัด เหมาะสม

มากขึ้น

2. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศ โดยผู้นิเทศได้ตรวจสอบผลงานและเสนอแนะผลงานเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และหน่วยการเรียนรู้ โดยกลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลงานได้ตามกำหนด

3. การจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายวิธีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศ โดยผู้นิเทศได้ตรวจสอบผลงานและเสนอแนะการจัดทำสาระการเรียนรู้รายปีและรายภาคการกำหนดเวลาและหน่วยกิต คำอธิบายรายวิชา โดยกลุ่มเป้าหมายสามารถนำเสนอผลงานได้ แต่แผนการจัดการเรียนรู้ยังดำเนินการไม่เสร็จ

4. การออกแบบการเรียนรู้ พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศ โดยกลุ่มเป้าหมายมีการปรับปรุงแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลโดยมีการนำเสนอผลงานให้ผู้นิเทศได้เสนอแนะและตรวจสอบผลงาน

5. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศ โดยผู้นิเทศได้ตรวจสอบผลงานสาระการเรียนรู้และผังโนทัศน์ของกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาด โดยกลุ่มเป้าหมายสามารถนำเสนอผลงานได้ตามกำหนด

6. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศ โดยผู้นิเทศได้ตรวจสอบผลงานการกำหนดรูปแบบวิธีการและหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษาตามโครงสร้างหลักสูตรและเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น โดยกลุ่มเป้าหมายสามารถนำเสนอผลงานได้ตามกำหนดแต่หลักฐานการศึกษายังดำเนินการไม่สำเร็จ

7. การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศ โดยผู้นิเทศได้ตรวจสอบผลงานการกำหนดแนวทางในการพัฒนากระบวนการแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด การวิจัยเพื่อพัฒนาและเครือข่ายวิชาการ โดยกลุ่มเป้าหมายสามารถนำเสนอผลงานได้ตามกำหนด

8. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศ โดยผู้นิเทศได้ตรวจสอบผลงานการเรียบเรียงตามหัวข้อและกรอบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

สรุป กลุ่มเป้าหมายมีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศโดยผู้นิเทศได้ตรวจสอบผลงานและเสนอแนะการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน โดยกลุ่มเป้าหมายสามารถดำเนินการนำเสนอผลงานได้ตามกำหนด

#### 4. การสะท้อนผล (Reflection)

ดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแปลความหมายของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการประเมินคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้แบบประเมิน จากการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลแบบสามเส้า แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย โดยการดำเนินงานและผลการดำเนินการตามกลยุทธ์และผลการพัฒนาทั้ง 8 ขั้นตอนในวงรอบที่ 1 ปรากฏ ดังนี้

##### 4.1 ผลการอบรมปฏิบัติการ

##### ผลการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2548

ผลการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2548 โดยผลการบรรยาย ครั้งที่ 1 จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการกำหนดวิสัยทัศน์ของ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการฝึกปฏิบัติใบงานและนำเสนอผลงานการกำหนดวิสัยทัศน์ของ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ตามที่วิทยากรมอบหมาย ทำให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการจัดโครงสร้างหลักสูตรอยู่ในระดับมาก และผลการบรรยาย ครั้งที่ 2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

ซึ่งจากการสังเกต พบว่า มีการเตรียมสถานที่ เอกสารและวัสดุอุปกรณ์ก่อนการอบรม มีการประชุมวางแผนก่อนดำเนินการอบรม มีการติดต่อประสานงานกับวิทยากรก่อนการอบรม กลุ่มเป้าหมายเข้ารับฟังบรรยายตามเวลาที่กำหนด วิทยากรแจกเอกสารประกอบการบรรยาย มีการบรรยายเนื้อหาและฝึกปฏิบัติตามใบงานตามลำดับขั้นกลุ่มเป้าหมายปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา นำเสนอผลงานหน้าชั้น ชักถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยากร ตอบข้อซักถามและร่วมกันสรุปผลการอบรม

### จุดอ่อน

จุดอ่อนที่พบจากการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2548 คือ กลุ่มเป้าหมายยังไม่มั่นใจในความเหมาะสมเมื่อมีการนำไปใช้ในโรงเรียน

### แนวทางการพัฒนา

แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการเพิ่มพูนประสบการณ์และสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการกำหนดวิสัยทัศน์ของ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์และการจัดโครงสร้างหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ...”

(นายศิริ ปะทะโน. 9 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... ได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการกำหนดวิสัยทัศน์ของ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีการฝึกปฏิบัติในงานและนำเสนอผลงานการกำหนดวิสัยทัศน์ของ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ตามที่วิทยากรมอบหมาย ...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์. 9 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... ได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการกำหนดวิสัยทัศน์ของ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณสมบัติอันพึงประสงค์มีการฝึกปฏิบัติในงานและนำเสนอผลงานการกำหนดวิสัยทัศน์ของ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์...”

(นายรัตน์ ทัพสงเคราะห์. 9 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการบรรยาย ครั้งที่ 1 พบว่า มีการเตรียมสถานที่ เอกสารและวัสดุอุปกรณ์ก่อนการอบรม มีการประชุมวางแผนก่อนดำเนินการอบรม มีการติดต่อประสานงานกับวิทยากรก่อนการอบรม กลุ่มเป้าหมายเข้ารับฟังบรรยายตามเวลาที่กำหนด วิทยากรแจกเอกสารประกอบการบรรยาย มีการบรรยายเนื้อหาและฝึกปฏิบัติตามใบงานตามลำดับขั้น กลุ่มเป้าหมายปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา นำเสนอผลงานหน้าชั้น ชักถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยากร ตอบข้อซักถามและร่วมกันสรุปผลการอบรม

จากการสังเกตการบรรยายตามใบความรู้ที่ 2 พบว่า วิทยากร คนที่ 2 ได้ให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย ครั้งที่ 2 โดยบรรยายตามใบความรู้ที่ 2 คือ เรื่อง การจัดโครงสร้าง

หลักสูตร พร้อมกับฝึกปฏิบัติตามใบงานและนำเสนอผลงาน อภิปราย ชักถาม เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ

(ผู้วิจัย. 9 ตุลาคม 2548 : บันทึกการสังเกต)

### ผลการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2548

ผลการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2548 โดยจากการบรรยาย ครั้งที่ 3 จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคนได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดทำสาระของหลักสูตร และขั้นตอนการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา โดยได้ฝึกปฏิบัติในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นและสาระการเรียนรู้รายปี รายภาค วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาค วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาคกับสาระการเรียนรู้รายปี รายภาค ได้ฝึกปฏิบัติการจัดทำสาระการเรียนรู้รายปี รายภาค การทำแผนที่ความคิด การเขียนคำอธิบายรายวิชา และฝึกการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ทำให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง

### จุดอ่อน

จุดอ่อนที่พบจากการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2548 คือ ขั้นตอนการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษามีมากเกินไป ทำให้กลุ่มเป้าหมายบางคนปฏิบัติไม่ทัน นำเสนอผลงานไม่ได้จึงขาดความมั่นใจ

### แนวทางการพัฒนา

แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการเพิ่มพูนประสบการณ์และสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มเป้าหมายทุกคนให้มีมากขึ้น เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... มีความรู้และเข้าใจพอปานกลางเกี่ยวกับการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา โดยได้ฝึกปฏิบัติในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น และสาระการเรียนรู้รายปีรายภาค ...”

(นางสมถวิล สุวรรณพัฒน์. 10 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... ขั้นตอนการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษามีมากเกินไป ทำให้ปฏิบัติไม่ทัน นำเสนอผลงานไม่ได้ จึงขาดความมั่นใจ ...”

(นายรัตน์ ทัพสงเคราะห์. 10 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... มีความเข้าใจปานกลางในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีรายภาค วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาคกับสาระการเรียนรู้รายปีรายภาค ...”

(นางสาวจรูญ บุญเกษณา. 10 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการบรรยาย ครั้งที่ 3 พบว่า ครูทั้ง 9 คน กำลังทำใบงานด้วยความเอาใจใส่ เพื่อนำส่งวิทยากรและเมื่อถึงเวลากำหนดทุกคนมีผลงานส่งวิทยากร

(ผู้วิจัย. 10 ตุลาคม 2548 : บันทึกการสังเกต)

#### ผลการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2548

ผลการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2548 โดยการบรรยาย ครั้งที่ 4 เรื่อง การออกแบบการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคน ได้รับความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้และการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยได้ฝึกปฏิบัติในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเวลาการสอน กำหนดวิธีสอน กำหนดกิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอน กำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ใช้และที่เกี่ยวข้อง กำหนดวิธีและเครื่องมือการวัดและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม ทำให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

และจากการบรรยาย ครั้งที่ 5 เรื่อง การออกแบบกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคน ได้รับความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยได้ฝึกปฏิบัติตามที่วิทยากรกำหนด ทำให้มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

#### จุดอ่อน

จุดอ่อนที่พบจากการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2548 คือ ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติการออกแบบการเรียนรู้มีน้อย ทำให้กลุ่มเป้าหมายบางคนปฏิบัติไม่ทัน นำเสนอผลงานไม่ได้จึงขาดความมั่นใจ

### แนวทางการพัฒนา

แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการปรับปรุงระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติการออกแบบการเรียนรู้ การเพิ่มพูนประสบการณ์และสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มเป้าหมายให้มีมากขึ้น เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติการออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... วิทยากรได้แจกใบความรู้และใบงานให้ทำ ทำให้ได้รับความรู้จากการฟังบรรยาย การศึกษาเอกสารและการฝึกปฏิบัติจากใบงาน แต่ยังไม่มั่นใจว่าจะนำไปใช้ทำหลักสูตรได้ ...”

(นางสมถวิล สุวรรณพัฒน์. 11 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเวลาการสอน กำหนดวิธีสอน กำหนดกิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอน กำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ใช้และที่เกี่ยวข้อง กำหนดวิธีและเครื่องมือการวัดและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม ...”

(นายรัตน์ ทักษาสงเคราะห์. 11 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... ได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามใบงานที่วิทยากรแจกให้ทำให้นำไปใช้วางแผนการสอนได้เร็วขึ้น และมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ...”

(นางวชิราภรณ์ แสงชนะ. 11 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นในระดับมากทุกขั้นตอน เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้และการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แต่ทักษะและความสามารถตลอดจนความมั่นใจยังคงต้องการพัฒนาเพิ่มเติม ...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์. 11 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“...การเพิ่มพูนประสบการณ์และสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มเป้าหมายให้มีมากขึ้น จะทำให้ครูสามารถปฏิบัติการออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง...”

(วิทยากร คนที่ 1 13 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติการออกแบบการเรียนรู้มีน้อย ทำให้ปฏิบัติไม่ทัน นำเสนอผลงานไม่ได้จึงขาดความมั่นใจ ...”

(นายศิริ ปะทะโน. 11 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... ได้รับความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้และการออกแบบกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน โดยได้ฝึกปฏิบัติในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้นมาก ...”

(นางละมัย สุวรรณทา. 11 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลจากการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการบรรยาย ครั้งที่ 4 พบว่า วิทยากรได้ให้กลุ่มเป้าหมายฝึก ปฏิบัติการออกแบบการเรียนรู้ตามใบงานที่จัดเตรียมไว้ โดยกลุ่มเป้าหมายกระตือรือร้น สนใจ ในการฝึกปฏิบัติ มีการนำเสนอผลงาน อภิปราย ซักถามกัน ทำให้มีผลงานส่งวิทยากรได้ตาม กำหนด

จากการสังเกตการบรรยาย ครั้งที่ 5 พบว่า วิทยากร คนที่ 2 ได้บรรยาย ครั้งที่ 5 ตามใบความรู้ที่ 5 พร้อมฝึกปฏิบัติตามใบงานที่ 5 เรื่อง การออกแบบกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน จากนั้นนำเสนอผลงานและอภิปรายเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ

(ผู้วิจัย. 11 ตุลาคม 2548 : บันทึกการสังเกต)

#### ผลการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2548

ผลการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2548 โดยการบรรยาย ครั้งที่ 6 และฝึกปฏิบัติตามใบงานที่กำหนด จากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่ม เป้าหมายทุกคนได้รับความรู้เกี่ยวกับการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล โดยได้ฝึกปฏิบัติใน การกำหนดวิธีและเครื่องมือการวัดและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม ตลอดจนเอกสาร หลักฐานการศึกษา ได้แก่ แบบ ปพ. 1-9 แบบคำร้องเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลหรือ หลักฐานทะเบียนนักเรียน การกำหนดวิธีการแนวทางในการบริหาร การพัฒนาหลักสูตรและ นิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ทำให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน มีความรู้ความเข้าใจในระดับ มาก

และจากการบรรยาย ครั้งที่ 7 เรื่อง การกำหนดวิธีการส่งเสริม สนับสนุน และฝึกปฏิบัติตามใบงานที่กำหนด จากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคน



ได้รับความรู้เกี่ยวกับการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

#### จุดอ่อน

จุดอ่อนที่พบจากการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2548 คือ ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลมีน้อย ทำให้กลุ่มเป้าหมายบางคนปฏิบัติไม่ทันในการกำหนดรายละเอียดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษาและการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน นำเสนอผลงานไม่ได้ จึงขาดความมั่นใจ

#### แนวทางการพัฒนา

แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการปรับปรุงระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติ การเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์และสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น เพื่อที่จะได้นำไปปฏิบัติการกำหนดรายละเอียดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา ตลอดจนกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน ได้ถูกต้อง ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... ได้รับความรู้เกี่ยวกับการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษาและการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน โดยได้ฝึกปฏิบัติในการกำหนดวิธีและเครื่องมือการวัดและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม ...”

(นางวชิราภรณ์ แสงธนะ. 12 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... ได้ฝึกปฏิบัติในการกำหนดวิธีและเครื่องมือการวัดและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม ตลอดจนเอกสารหลักฐานการศึกษา ได้แก่ แบบ ปพ. 1-9 แบบคำร้องเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลหรือหลักฐานทะเบียนนักเรียน การกำหนดวิธีการแนวทางในการบริหาร การพัฒนาหลักสูตรและนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์. 12 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษาและการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน ...”

(นางละมัย สุวรรณทา. 12 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“...มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการส่งเสริม  
สนับสนุน...”

(นายไชยรินทร์ วีระนาคินทร์. 12 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติการออกแบบการเรียนรู้มีน้อย ทำให้กลุ่มเป้าหมาย  
บางคนปฏิบัติไม่ทันในการกำหนดรายละเอียดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐาน  
การศึกษาและการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน นำเสนอผลงานไม่ได้ จึงขาดความ  
มั่นใจ ...”

(นางยุพิน แก่นผกา. 12 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“...ยังไม่มั่นใจในการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และยังไม่นำเสนอผลงานไม่  
ได้...”

(นางสมถวิล สุวรรณรัตน์. 12 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... การเพิ่มพูนประสบการณ์และสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น  
เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติการกำหนดรายละเอียดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐาน  
การศึกษาและการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุนได้อย่างถูกต้อง ...”

(นายมีชัย พลภูงา. 12 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลจากการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการอบรมการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสาร  
หลักฐานการศึกษา พบว่า วิทยากร คนที่ 1 กำลังบรรยายตามใบความรู้ที่ 6 เรื่อง การ  
กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา และกลุ่มเป้าหมายกำลังฝึก  
ปฏิบัติตามใบงานที่ 6 เรื่อง การวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษาแล้วนำเสนอ  
ผลงานและอภิปราย

จากการสังเกตการอบรมการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า วิทยากร  
คนที่ 2 ได้บรรยาย ครั้งที่ 7 ตามใบความรู้ที่ 7 เรื่อง การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน  
พร้อมฝึกปฏิบัติตามใบงานที่ 7 เรื่อง การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน จากนั้นนำเสนอ  
ผลงานและอภิปรายเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ

(ผู้วิจัย. 12 ตุลาคม 2548 : บันทึกการสังเกต)

### ผลการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2548

ผลการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2548 โดยการบรรยาย ครั้งที่ 8 จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคนได้รับความรู้เกี่ยวกับการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยได้ฝึกปฏิบัติในการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการเรียงลำดับหัวข้อในหลักสูตร คือ วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตร

#### จุดอ่อน

จุดอ่อนที่พบจากการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ ในวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2548 คือ ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาน้อย ทำให้กลุ่มเป้าหมายบางคนปฏิบัติไม่ทันในการการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา นำเสนอผลงานไม่ได้จึงขาดความมั่นใจ

#### แนวทางการพัฒนา

แนวทางการพัฒนา คือ ควรปรับปรุงระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา การเพิ่มพูนประสบการณ์และสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มเป้าหมายให้มากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง

ตั้งข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... ได้ฝึกปฏิบัติในการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา คือ วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตร ...”

(นางวชิราภรณ์ แสงชนะ. 13 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการเรียงลำดับหัวข้อต่าง ๆ ในหลักสูตร คือ วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการ

เรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตร ...”

(นายรัตน์ ทัพสงเคราะห์. 13 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... การเพิ่มพูนประสบการณ์และสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มเป้าหมายให้มีมากขึ้น เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติกำหนดรายละเอียดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐาน การศึกษาและการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุนได้อย่างถูกต้อง ...”

(นางสาวจรูญ บุญเจษฎา. 13 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“...ในการฝึกปฏิบัติการออกแบบการเรียนรู้มีน้อย ทำให้เป้าหมายบางคนปฏิบัติไม่ ทັນในการการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา นำเสนอผลงานไม่ได้ จึงขาดความ มั่นใจ ...”

(นายมงคล แก้วพะเนาว์. 13 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลจากการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการบรรยายและการฝึกปฏิบัติตามใบความรู้ที่ 8 และใบงานที่ 8 พบว่า ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติการออกแบบการเรียนรู้มีน้อย ทำให้กลุ่มเป้าหมายบางคน ปฏิบัติไม่ทันในการการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา นำเสนอผลงานไม่ได้จึงขาดความ มั่นใจ

(ผู้วิจัย. 13 ตุลาคม 2548 : บันทึกการสังเกต)

สรุป กลุ่มผู้ร่วมวิจัย และวิทยากรได้ประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อสรุป ข้อมูลจากเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตเกี่ยวกับผลการอบรมปฏิบัติการซึ่ง สรุปได้ ดังนี้

1) กลยุทธ์การอบรมปฏิบัติการ

กลยุทธ์การอบรมปฏิบัติการ พบว่า โดยรวมและทุกขั้นตอน คือ การบรรยายเนื้อหา การฝึกปฏิบัติตามใบงาน การนำเสนอผลงาน และการสรุปผลการอบรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผลการอบรมปฏิบัติการบรรลุเป้าหมายเป็นที่น่าพอใจ ทำให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน

มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนปรากฏว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ขั้นตอน คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริม สนับสนุน และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ขั้นตอน คือ การจัดทำสาระของหลักสูตร

### 3) ด้านความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน มีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัยทั้ง 8 ขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ทั้งการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริม สนับสนุน และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

#### จุดอ่อน

จุดอ่อนที่พบจากการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ คือ กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน ยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

#### แนวทางการพัฒนา

แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการเพิ่มพูนประสบการณ์ตรง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นผู้สอนที่มีความสมัครใจเป็นกลุ่มเป้าหมาย

### 4.2 ผลการศึกษาดูงาน

ผลการดำเนินการศึกษาดูงาน พบว่า มีการเตรียมความพร้อมด้านยานพาหนะก่อนเดินทาง มีการอนุมัติงบประมาณสำหรับการศึกษาดูงาน มีการประชุมชี้แจงก่อนเดินทางศึกษาดูงานที่โรงเรียนต้นแบบ มีการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนต้นแบบด้านหลักสูตรนัดหมายเวลากับกลุ่มเป้าหมาย การจัดกลุ่มเพื่อศึกษาดูงานแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยากรโรงเรียนต้นแบบบรรยายเนื้อหาความรู้ สาธิตการสอนประกอบการบรรยาย ผู้ศึกษาดูงานเข้ารับฟังการบรรยายจากวิทยากรตามที่กำหนด และกลุ่มเป้าหมายได้ศึกษาเอกสาร

เพิ่มเติม โดยกลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัยโดยรวมและทั้ง 8 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก คือทั้งการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน แลกเปลี่ยนเรียนเป็นหลักสูตรสถานศึกษา แต่ทุกคนต้องการให้มีการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลจริงโดยมีการกำกับติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดเพื่อให้สามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... ได้ประสบการณ์ตรงและได้ความรู้มากขึ้นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน ทำให้เข้าใจดียิ่งขึ้นแต่ไม่แน่ใจเมื่อนำไปใช้ ...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์. 15 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... ได้รับความรู้และความเข้าใจมากขึ้นจากการไปศึกษาดูงาน ทำให้มีประสบการณ์ตรงสำหรับนำมาประยุกต์ใช้สำหรับจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ...”

(นายไชยรินทร์ วีระนาคินทร์. 15 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... ได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณสมบัติอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และการเรียนเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ...”

(นางสาวจรูญ บุญเกษญา. 15 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับการจัดการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณสมบัติอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และการเรียนเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ...”

(นางยุพิน แก่นผกา. 15 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... มีความรู้ความเข้าใจโดยรวมและทั้ง 8 ขั้นตอน อยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ...”

(นางวชิราภรณ์ แสงระหนู. 15 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“...การที่ได้สอบถามในประเด็นที่ตนเองสงสัยจากวิทยากรเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นมาก...”

(นางสาวจเรช บุญเจษฎา. 15 ตุลาคม 2548 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลจากการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการศึกษาดูงาน พบว่า กลุ่มเป้าหมาย มีความกระตือรือร้น มีการเตรียมความพร้อมไปตามเวลานัด มีการเตรียมสมุดบันทึก กล้องถ่าย มีการเตรียมความพร้อมด้านยานพาหนะก่อนเดินทาง มีการอนุมัติงบประมาณสำหรับการศึกษาดูงาน มีการประชุมชี้แจงก่อนเดินทางศึกษาดูงานที่โรงเรียนต้นแบบ มีการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนต้นแบบด้านหลักสูตร นัดหมายเวลากับกลุ่มเป้าหมาย การจัดกลุ่มเพื่อศึกษาดูงานแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยากรโรงเรียนต้นแบบบรรยายเนื้อหาความรู้ สาธิตการสอนประกอบการบรรยาย ผู้ศึกษาดูงานเข้ารับฟังการบรรยายจากวิทยากรตามที่กำหนด และกลุ่มเป้าหมายได้ศึกษาเอกสารเพิ่มเติม

(ผู้วิจัย. 15 ตุลาคม 2548 : บันทึกการสังเกต)

สรุป กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อสรุปข้อมูลจากเครื่องมือคือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายและผลจากการศึกษาดูงาน ซึ่งสรุปได้ว่ากลยุทธ์การศึกษาดูงานโดยรวมและทุกขั้นตอน ทั้งการ

ประชุมวางแผนศึกษาคูงาน และการศึกษาคูงานที่โรงเรียนต้นแบบด้านหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยผลการศึกษาคูงานบรรลุเป้าหมายน่าพอใจ ทำให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนได้ประสบการณ์ตรง และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและทั้ง 8 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มเป้าหมายยังไม่มั่นใจในการที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรในโรงเรียน

#### จุดอ่อน

จุดอ่อนที่พบจากการดำเนินการศึกษาคูงาน คือ กลุ่มเป้าหมาย ยังไม่มั่นใจในการที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

#### แนวทางการพัฒนา

แนวทางการพัฒนา คือ กลุ่มเป้าหมาย ควรได้รับการพัฒนาให้มีทักษะเพิ่มขึ้น สามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

#### 4.3 ผลการนิเทศภายใน

##### 4.3.1 สรุปผลการนิเทศภายใน ครั้งที่ 1 วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.

2548

ผลการนิเทศภายใน ครั้งที่ 1 วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ผู้นิเทศ คือ ผู้วิจัย หัวหน้างานวิชาการและศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ได้ประชุมร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบผลงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามขั้นตอน คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัด และประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีการเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมตรวจสอบผลงาน มีการประชุมวางแผนก่อนดำเนินการตรวจสอบผลงาน มีการติดต่อประสานงานกับผู้นิเทศก่อนการตรวจสอบผลงาน กลุ่มเป้าหมายเข้าประชุมตามเวลาที่กำหนด ผู้นิเทศเข้าประชุมตามเวลาที่กำหนด ตรวจสอบผลงานตามลำดับขั้น กลุ่มเป้าหมายส่งผลงานให้ผู้นิเทศตรวจสอบตามที่กำหนด กลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลงาน ชักถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นิเทศ และผู้นิเทศให้ข้อเสนอแนะและตอบข้อซักถามจนเป็นที่เข้าใจ ซึ่งจากการประเมินผลงานโดยใช้แบบประเมินพบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน สามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระการ



เรียนรู้ได้สำเร็จ โดยผลงานมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ขั้นตอน คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน โดยทุกคนได้วิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการอย่างรอบคอบค้ำทั้งจากนักเรียน ชุมชน และแนวนโยบายของรัฐ ทำให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการจัดโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ส่วนผลงานการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ผลงานมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1) การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์

กลุ่มเป้าหมายมีการประชุมปรึกษาหารือและได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั้งสภาพความต้องการของชุมชน ศักยภาพของโรงเรียนและการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง มีการปรับปรุงข้อความให้กะทัดรัด ได้ใจความมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของโรงเรียน นักเรียนและชุมชน ทำให้สามารถดำเนินการตามหัวข้อที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

1.1) วิสัยทัศน์ที่กำหนด คือ “ภายในปี 2550 โรงเรียน

บ้านสระบาก จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยยึดหลักการ “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” ภายใต้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องอย่างมีรูปแบบที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมทั่วไป”

1.2) ภารกิจที่กำหนดไว้ จำนวน 5 ข้อ

1.3) เป้าหมายที่กำหนดไว้ จำนวน 10 ข้อ

1.4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ จำนวน 5 ข้อ

2) การจัดโครงสร้างหลักสูตร

กลุ่มเป้าหมายได้ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางแล้วดำเนินการจัดทำโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ รายปี ทั้งที่เป็นรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม โดยกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายปี โดยช่วงชั้นที่ 1 และ 2 เวลาเรียนตลอดปีการศึกษาจำนวน 1,000 ชั่วโมง

ส่วนช่วงชั้นที่ 3 ได้กำหนดเวลาเรียนตลอดปีการศึกษาเท่ากับ 1,200 ชั่วโมง

### 3) การจัดทำสาระของหลักสูตร

กลุ่มเป้าหมายสามารถดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรได้

ดังนี้

#### 3.1) กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

กลุ่มเป้าหมายมีการวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่การระบุความรู้ความสามารถของผู้เรียน และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดเพิ่มเติมยังไม่เหมาะสม

#### 3.2) กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค

กลุ่มเป้าหมายมีการวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี แต่ข้อความในบางสาระที่เพิ่มเติมยังไม่เหมาะสม

#### 3.3) กำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิต

กลุ่มเป้าหมายมีการกำหนดจำนวนชั่วโมงในแต่ละสาระการเรียนรู้พร้อมทั้งมีการจัดทำสาระเพิ่มเติม

#### 3.4) จัดทำคำอธิบายรายวิชา

กลุ่มเป้าหมายมีการนำเอาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี สาระการเรียนรู้รายปี รวมทั้งเวลาเรียนมาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา ซึ่งประกอบด้วย ชื่อรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ จำนวนชั่วโมงต่อปี และจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่ข้อความการเขียนทุกกลุ่มสาระยังไม่เหมาะสม ใช้คำฟุ่มเฟือย ไม่กระชับรัด

#### 3.5) จัดทำหน่วยการเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมายมีการนำเอาสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคที่กำหนดไว้ไปบูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ แต่ยังดำเนินการได้ไม่ครบถ้วน

#### 3.6) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมายมีการวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชารายปีหรือรายภาคแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้เป็นผลสำเร็จทั้ง 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพราะมีเนื้อหา มาก แต่เวลาจำกัด

#### 4) การออกแบบการเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมายสามารถดำเนินการออกแบบการเรียนรู้ได้

ดังนี้

##### 4.1) การจัดการเรียนการสอน

กลุ่มเป้าหมายมีการกำหนดรูปแบบวิธีการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ แต่การกำหนดกิจกรรมและขั้นตอนการเรียนการสอนยังไม่เหมาะสม

##### 4.2) สื่อการเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมายมีการกำหนดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียน โดยกำหนดสื่อจากสิ่งที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่น แต่การกำหนดสื่อที่เป็นวิทยากรท้องถิ่นมีน้อย

##### 4.3) การวัดและประเมินผล

กลุ่มเป้าหมายมีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียน โดยจัดทำเป็นระเบียบโรงเรียนบ้านสระบากว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2548 โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย ข้อกำหนดการวัดผลและประเมินผลการเรียน หลักการวัดผลและประเมินการเรียน แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียน ระบบการบริหารงานวัดผลประเมินผลการเรียน บทเฉพาะกาล และผังมโนทัศน์ของทั้ง 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่การกำหนดรายละเอียดในแนวปฏิบัติบางส่วนยังไม่สมบูรณ์จึงต้องเพิ่มรายละเอียดและปรับปรุงข้อความให้เหมาะสม

#### 5) การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กลุ่มเป้าหมายสามารถดำเนินการได้โดยกำหนดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคนแบบองค์รวม โดยกำหนดกิจกรรมเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว โดยกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน จำนวน 7 ข้อ และกำหนดหลักในการพัฒนากระบวนการแนะแนว จำนวน 8 ข้อ และกิจกรรมนักเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะย่อย คือ กิจกรรมพัฒนาความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

## 6) การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐาน

## การศึกษา

กลุ่มเป้าหมายมีการกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์การวัด และประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษาตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 คือ เกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 , 2 และ 3 โดยกำหนดให้ผู้เรียนที่จะจบในแต่ละช่วงชั้นต้องผ่านดังนี้ คือ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนตามที่กำหนด ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความ ตามที่กำหนด ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะตามที่กำหนด และผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและได้รับการตัดสินผลการเรียนตามที่กำหนด แต่รายละเอียดของเอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ยังไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งเกณฑ์การให้คะแนน เกณฑ์การประเมิน เกณฑ์การผ่าน และการจัดทำต้นฉบับเอกสาร

## 7) การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน

กลุ่มเป้าหมายมีการกำหนดแนวทางในการส่งเสริม

สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพในทุกด้าน คือ

## 7.1) การพัฒนากระบวนการแนะแนว

กลุ่มเป้าหมายมีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบแนะแนว โดยกำหนดพันธกิจระหว่างบ้าน ชุมชน และโรงเรียน โดยเน้นความร่วมมือระหว่างกัน

## 7.2) การพัฒนาแหล่งเรียนเรียนรู้และห้องสมุด

กลุ่มเป้าหมายมีการกำหนดแนวทางส่งเสริมสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบของคอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยี

## 7.3) การวิจัยเพื่อการพัฒนา

กลุ่มเป้าหมายมีการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการเรียนรู้ โดยการวิจัยในชั้นเรียน

## 7.4) เครื่องช่วยวิชาการ

กลุ่มเป้าหมายมีการกำหนดแนวทางในการส่งเสริม

สนับสนุนการแลกเปลี่ยนวิทยากรจากหน่วยงานอื่นและวิทยากรในท้องถิ่น

#### 8) การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมายมีการวิเคราะห์และเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอน แต่เนื่องจากในบางขั้นตอนมีรายละเอียดจำนวนมาก และบางส่วนข้อมูลยังไม่สมบูรณ์และยังไม่มีคุณภาพน่าพอใจ จึงต้องปรับปรุงการเรียบเรียงหลักสูตรต่อไป

#### จุดอ่อน

จุดอ่อนที่พบจากการนิเทศภายใน ครั้งที่ 1 วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 คือ รายละเอียดขั้นตอนการจัดทำสาระของหลักสูตร และการออกแบบการเรียนรู้มีจำนวนมาก ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จและคุณภาพของผลงานยังไม่น่าพอใจ อีกทั้งรายละเอียดการกำหนดเอกสารหลักฐานการศึกษาและการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษามีจำนวนมาก ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จและคุณภาพของผลงานยังไม่น่าพอใจ

#### แนวทางการพัฒนา

จากการนิเทศภายใน ครั้งที่ 1 วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 พบว่า ควรมีการ ปรับปรุงการเขียนรายละเอียดขั้นตอนการจัดทำสาระของหลักสูตร และการออกแบบการเรียนรู้ที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จและคุณภาพของผลงานยังไม่น่าพอใจ โดยมีการขยายเวลาในการดำเนินการให้กลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติการอย่างเต็มที่และเพียงพอ และควรมีการปรับปรุงการกำหนดเอกสารหลักฐานการศึกษาและการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จและคุณภาพของผลงานยังไม่น่าพอใจ โดยต้องขยายเวลาในการดำเนินการให้กลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติการอย่างเต็มที่และเพียงพอ และข้อมูลจากการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการนิเทศภายใน พบว่า มีการเตรียมความพร้อมก่อนการประชุม ตรวจสอบผลงาน มีการประชุมวางแผนก่อนดำเนินการตรวจสอบผลงาน มีการติดต่อประสานงานกับผู้นิเทศก่อนการตรวจสอบผลงาน กลุ่มเป้าหมายเข้าประชุมตามเวลาที่กำหนด ผู้นิเทศเข้าประชุมตามเวลาที่กำหนดตรวจสอบผลงานตามลำดับชั้น กลุ่มเป้าหมายส่งผลงานให้ผู้นิเทศตรวจสอบตามที่กำหนด กลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลงาน ชักถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นิเทศ และผู้นิเทศให้ข้อเสนอแนะและตอบข้อซักถามจนเป็นที่เข้าใจ

(ผู้วิจัย. 30 ตุลาคม 2548 : บันทึกการสังเกต)

และดึงข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... ได้กำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์การวัด และประเมินผลและเอกสาร หลักฐานการศึกษาตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 คือ เกณฑ์ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1, 2 และ 3 โดยกำหนดให้ผู้เรียนที่จะจบในแต่ละช่วงชั้นต้อง ผ่านดังนี้ คือ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผล การเรียนตามที่กำหนด ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ ตามที่กำหนด ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะตามที่กำหนด และผู้เรียนต้องเข้าร่วม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและได้รับการตัดสินผลการเรียนตามที่กำหนด แต่รายละเอียดของ เอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 บางส่วนยังไม่สามารถดำเนินการได้ ทั้งเกณฑ์การให้คะแนน เกณฑ์การประเมิน เกณฑ์การผ่าน และการจัดทำต้นฉบับเอกสาร ...”

(นายรัตน์ ทัพสงเคราะห์. 15 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

“... ได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยจัด ทำเป็นระเบียบโรงเรียนบ้านสระปากว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถาน ศึกษา พุทธศักราช 2548 โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย ข้อกำหนดการวัดผลและประเมินผล การเรียน หลักการวัดผลและประเมินการเรียน แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการ เรียน ระบบการบริหารงานวัดผลประเมินผล การเรียน บทเฉพาะกาล และผังมโนทัศน์ของทั้ง 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ...”

(นางวชิราภรณ์ แสงระนุ. 15 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

“... ได้มีการกำหนดกิจกรรมและขั้นตอนการเรียนการสอนในกลุ่มสาระศิลปะ แต่ คิดว่ายังไม่เหมาะสมมากนัก ...”

(นางละมัย สุวรรณทา. 15 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

“... รายละเอียดขั้นตอนการจัดทำสาระของหลักสูตรและ การออกแบบการเรียนรู้ มี จำนวนมาก ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จและคุณภาพของผลงานยังไม่น่าพอใจ ...”

(นายไชยรินทร์ วีระนาคินทร์. 15 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

“... การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา มีรายละเอียดจำนวนมาก และบางส่วน ข้อมูลยังไม่สมบูรณ์และยังมีคุณภาพไม่น่าพึงพอใจ จึงต้องการปรับปรุงการเรียบเรียง

หลักสูตร ...”

(นางวชิราภรณ์ แสงธนะ. 15 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

“...ทุกคนยังต้องปรับปรุงการเขียนตามขั้นตอนและควรมีการขยายเวลาในการดำเนินการให้กลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติกรอย่างเต็มที่และเพียงพอ โดยรายละเอียดการกำหนดเอกสารหลักฐานการศึกษาและการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษามีจำนวนมาก ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จและคุณภาพของผลงานยังไม่น่าพอใจ...”

(นางสมถวิล สุวรรณพัฒน์. 15 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลจากการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการนิเทศภายใน ครั้งที่ 1 วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 พบว่ากลุ่มเป้าหมายได้ทำการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคนแบบองค์รวม โดยกำหนดกิจกรรมเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะย่อย คือ กิจกรรมพัฒนาความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

มีการเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมตรวจสอบผลงาน มีการประชุมวางแผนก่อนดำเนินการตรวจสอบผลงาน มีการติดต่อประสานงานกับผู้นิเทศก่อนการตรวจสอบผลงาน กลุ่มเป้าหมายเข้าประชุมตามเวลาที่กำหนด ผู้นิเทศเข้าประชุมตามเวลาที่กำหนด ตรวจสอบผลงานตามลำดับชั้น กลุ่มเป้าหมายส่งผลงานให้ผู้นิเทศตรวจสอบตามที่กำหนด กลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลงาน ชักถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นิเทศ และผู้นิเทศให้ข้อเสนอแนะและตอบข้อซักถามจนเป็นที่เข้าใจ

(ผู้วิจัย. 15 พฤศจิกายน 2548 : บันทึกการสังเกต)

#### 4.3.2 สรุปผลการนิเทศภายใน ครั้งที่ 2 วันที่ 30 พฤศจิกายน

พ.ศ. 2548

ผลการนิเทศภายใน ครั้งที่ 2 วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ผู้นิเทศ คือ ผู้วิจัย หัวหน้างานวิชาการและศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ได้ประชุมร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบผลงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในขั้นตอนที่ยังไม่สามารถดำเนินการเป็นผลสำเร็จและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน แต่ไม่มีการปรับปรุงขั้นตอนการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการนิเทศ

พบว่า มีการเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมตรวจสอบผลงาน มีการประชุมวางแผนก่อน  
 ดำเนินการตรวจสอบผลงาน มีการติดต่อประสานงานกับผู้นิเทศก่อนการตรวจสอบผลงาน  
 กลุ่มเป้าหมายเข้าประชุมตามเวลาที่กำหนด ผู้นิเทศเข้าประชุมตามเวลาที่กำหนด ตรวจสอบ  
 ผลงานตามลำดับชั้น กลุ่มเป้าหมายส่งผลงานให้ผู้นิเทศตรวจสอบตามที่กำหนด กลุ่มเป้าหมาย  
 นำเสนอผลงาน ชักถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นิเทศ และผู้นิเทศให้ข้อเสนอแนะและตอบ  
 ข้อซักถามจนเป็นที่เข้าใจ การดำเนินงานบางขั้นตอนมีความเหมาะสมมากขึ้นซึ่งจากการ  
 ประเมินผลงานโดยใช้แบบประเมินพบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน สามารถดำเนินการจัดทำ  
 หลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการวิจัยได้สำเร็จน่าพอใจจำนวน 6  
 ขั้นตอน คือ การ กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัด  
 โครงสร้างหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนด  
 วิธีการส่งเสริมสนับสนุนและการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยผลงานมีคุณภาพ  
 เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนขั้นตอนการจัดทำสาระของหลักสูตรและการออกแบบการ  
 เรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน ยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จ โดยผลงานมีคุณภาพอยู่ใน  
 ระดับปานกลาง ดังนี้

#### 1) การจัดโครงสร้างหลักสูตร

กลุ่มเป้าหมายได้ประชุมและตรวจสอบรายละเอียด

โครงสร้างของหลักสูตร โดยมีการปรับปรุงการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ ให้  
 เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ดังนี้ คือ

- 1.1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน  
 200 ชั่วโมง/ปี ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี และช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 160 ชั่วโมง/ปี
- 1.2) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน  
 120 ชั่วโมง/ปี ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี และช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี
- 1.3) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน  
 120 ชั่วโมง/ปี ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี และช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี
- 1.4) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน  
 120 ชั่วโมง/ปี ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี และช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 160 ชั่วโมง/ปี
- 1.5) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 160 ชั่วโมง/ปี ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 160 ชั่วโมง/ปี และช่วงชั้น  
 ที่ 3 จำนวน 160 ชั่วโมง/ปี



1.6) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 80 ชั่วโมง/ปี ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 80 ชั่วโมง/ปี และช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 80 ชั่วโมง/ปี

1.7) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 80 ชั่วโมง/ปี ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 80 ชั่วโมง/ปี และช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 80 ชั่วโมง/ปี

1.8) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 40 ชั่วโมง/ปี ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 80 ชั่วโมง/ปี และช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 80 ชั่วโมง/ปี

1.9) กลุ่มสาระการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 40 ชั่วโมง/ปี ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 40 ชั่วโมง/ปี และช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 80 ชั่วโมง/ปี

1.10) คอมพิวเตอร์ ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 40 ชั่วโมง/ปี ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 40 ชั่วโมง/ปี และช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 80 ชั่วโมง/ปี

1.11) สาระเพิ่มเติม ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 40 ชั่วโมง/ปี และช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 40 ชั่วโมง/ปี

1.12) กิจกรรมนโยบาย ช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 40 ชั่วโมง/ปี

## 2) การจัดทำสาระของหลักสูตร

กลุ่มเป้าหมายได้ปรับปรุงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคเพิ่มเติมให้เหมาะสม ได้ปรับปรุงการข้อความในการกำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค ปรับปรุงการเขียนคำอธิบายรายวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ข้อความการเขียนยังไม่เหมาะสม ใช้คำฟุ่มเฟือยไม่กะทัดรัด มีการปรับปรุงการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยกำหนดไว้เป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ อย่างครบถ้วน แต่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชารายปีแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมทั้ง 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยผลงานมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

## 3) การออกแบบการเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมายทุกคนได้ปรับปรุงกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียน และสื่อที่

เป็นวิทยากรท้องถิ่น มีการปรับปรุงระเบียบการวัดและประเมินผล โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนให้เหมาะสมคือระเบียบโรงเรียนบ้านสระปากว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง 2548)

4) การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กลุ่มเป้าหมายได้ประชุมเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน ทั้งกิจกรรมพัฒนาความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด พร้อมกับกำหนดสาระการเรียนรู้และเวลาเรียน โดยมีการจัดทำผังมโนทัศน์กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดของทุกช่วงชั้น

5) การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐาน

การศึกษาสถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมายได้ปรับปรุงรายละเอียดของเอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ได้ครบถ้วน แต่ยังไม่สามารถดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มได้

6) การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน

กลุ่มเป้าหมายได้ประชุมเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทุกด้าน คือ ทั้งการพัฒนากระบวนการแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนเรียนรู้ และห้องสมุด การวิจัยเพื่อการพัฒนา และเครือข่ายวิชาการ ทำให้ได้แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนที่เหมาะสมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

7) การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมายทุกคนได้ปรับปรุงรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายแล้วนำมาทำการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

**จุดอ่อน**

จุดอ่อนที่พบจากการนิเทศภายใน ครั้งที่ 2 วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 คือ รายละเอียดการกำหนดเอกสารหลักฐานการศึกษามีจำนวนมาก ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จและคุณภาพของผลงานยังไม่น่าพอใจ คือ ยังไม่สามารถดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มได้

### แนวทางการพัฒนา

จากการนิเทศภายใน ครั้งที่ 2 วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 พบว่าควรมีการปรับปรุงการกำหนดเอกสารหลักฐานการศึกษา ซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จและคุณภาพของผลงานยังไม่น่าพอใจ คือ ยังไม่สามารถดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มได้ และการขยายเวลาในการดำเนินการให้กลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติตามอย่างเต็มที่และเพียงพอในการดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มทุกแบบ ปพ.

ดึงข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... มีการปรับปรุงกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอก โรงเรียน และสื่อที่เป็นวิทยากรท้องถิ่น มีการปรับปรุงระเบียบการวัดและประเมินผล โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนให้เหมาะสมได้ดีขึ้น ...”

(นางวชิราภรณ์ แสงธนะ. 30 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

“... เขียนข้อความยังไม่เหมาะสม ใช้คำฟุ่มเฟือย ไม่กระชับรัด และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชารายปีหรือรายภาคแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม ...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์. 30 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

“... รายละเอียดการกำหนดเอกสารหลักฐานการศึกษามีจำนวนมาก ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จและคุณภาพของผลงานยังไม่น่าพอใจ คือ ยังไม่สามารถดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มได้ ทำให้ผู้นิเทศแนะนำเพิ่มเติมเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป ...”

(นางสมถวิล สุวรรณพัฒน์. 30 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

“... ได้ตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน ทั้งกิจกรรมพัฒนาความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี

และบุคลากร พร้อมกับกำหนดสาระการเรียนรู้และเวลาเรียน ...”

(นางละมัย สุวรรณทา. 30 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

“...ควรมีการขยายเวลาในการดำเนินการให้กลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติการอย่างเต็มที่ และเพียงพอในการดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มทุกแบบ ปพ. การจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้ รายวิชารายปีหรือรายภาคแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ยังไม่สามารถดำเนินการได้ อย่างเหมาะสมทั้ง 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้...”

(นางยุพิน แก่นผกา. 30 พฤศจิกายน 2548 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลจากการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการนิเทศภายใน ครั้งที่ 2 วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 พบว่า มีการเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมตรวจสอบผลงาน มีการประชุมวางแผนก่อนดำเนินการตรวจสอบผลงาน มีการติดต่อประสานงานกับผู้นิเทศก่อนการตรวจสอบผลงาน กลุ่มเป้าหมายเข้าประชุมตามเวลาที่กำหนด ผู้นิเทศเข้าประชุมตามเวลาที่กำหนด ตรวจสอบผลงานตามลำดับชั้น กลุ่มเป้าหมายส่งผลงานให้ผู้นิเทศตรวจสอบตามที่กำหนด กลุ่มเป้าหมาย นำเสนอผลงาน ชักถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นิเทศ และผู้นิเทศให้ข้อเสนอแนะและตอบข้อซักถามจนเป็นที่เข้าใจ

(ผู้วิจัย. 30 พฤศจิกายน 2548 : บันทึกการสังเกต)

สรุป กลยุทธ์การนิเทศภายใน โดยรวมและทุกกิจกรรมของการนิเทศตรวจสอบผลงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน สามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้เป็นผลสำเร็จโดยมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.12$ ) จำนวน 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุนและการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา แต่ควรมีการปรับปรุงขั้นตอนการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาตามที่กลุ่มเป้าหมายได้จัดทำรายละเอียดสาระของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนอีก 2 ขั้นตอน คือ การจัดทำสาระของหลักสูตร และการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.17$ ) โดยจุดอ่อนที่พบจากการนิเทศภายใน คือ รายละเอียดการกำหนดเอกสารหลักฐานการศึกษาและการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษามีจำนวนมาก ทำให้ยัง

ไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จและคุณภาพของผลงานยังไม่น่าพอใจคือยังไม่สามารถดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มได้ ซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหาที่พบจากการนิเทศภายใน คือ การปรับปรุงการใช้ภาษาข้อความและการขยายเวลาในการดำเนินการให้กลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติตามอย่าง เต็มที่และเพียงพอในการดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มทุกแบบ ปพ. โดยมีการนิเทศติดตามตรวจสอบอย่างเข้มข้น

### สรุปผลการดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 1

กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน มีความรู้ความเข้าใจโดยรวมอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัยทั้ง 8 ขั้นตอน คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้ตามขั้นตอนที่กำหนดดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สรุปได้ว่ามีการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของชุมชนและโรงเรียน ทำให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โรงเรียนและนักเรียน ซึ่งจากการประเมินผลงานโดยใช้แบบประเมินพบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสมน่าพอใจ โดยผลงานมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

2. การจัดโครงสร้างหลักสูตรสรุปได้ว่า มีการกำหนดเวลาเรียนของช่วงชั้นที่ 1-2 เป็น 1000 ชั่วโมง ส่วนช่วงชั้นที่ 3 กำหนดเป็น 1200 ชั่วโมงต่อปีและมีการปรับปรุงการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระให้มีความเหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจากการประเมินผลงานโดยใช้แบบประเมินพบว่า การจัดโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมและคุณภาพของผลงานอยู่ในระดับมาก

3. การจัดทำสาระของหลักสูตร สรุปได้ว่า ได้มีการจัดทำและปรับปรุงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชาแต่การใช้ภาษาข้อความการเขียนยังไม่เหมาะสมและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ยังดำเนินการไม่สำเร็จ ซึ่งจากการประเมินผลงานโดยใช้แบบประเมินพบว่า การจัดทำสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสมและคุณภาพของผลงาน

อยู่ในระดับปานกลาง

4. การออกแบบการเรียนรู้ สรุปลงได้ว่า มีการจัดทำและปรับปรุงการกำหนด กิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดให้มีการวิจัยในชั้นเรียน มีการกำหนดสื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่ชัดเจนเหมาะสม รวมถึงการกำหนดวิธีวัดผลประเมินผล หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ โดยกำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งจากการประเมินผลงานโดย ใช้แบบประเมินพบว่า การออกแบบการเรียนรู้มีความเหมาะสมและคุณภาพของผลงานอยู่ใน ระดับมาก

5. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสรุปลงได้ว่า มีการกำหนดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาด โดยจัดทำเป็นผังมโนทัศน์ทุกช่วงชั้น ซึ่งจากการประเมินผลงานโดย ใช้แบบประเมินพบว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและคุณภาพของผล งานอยู่ในระดับมาก

6. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักสูตรการศึกษาสรุปลงได้ว่า ได้มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาในส่วนที่โรงเรียนต้องดำเนินการเอง ได้แก่ ปพ.4, 5, 6, 7, 8 และ 9 แต่ยังไม่สามารถพิมพ์เป็นเล่มได้ ซึ่งจากการประเมินผลงานโดยใช้แบบ ประเมินพบว่า การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษามีความ เหมาะสมและคุณภาพของผลงานอยู่ในระดับปานกลาง

7. การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน สรุปลงได้ว่า ได้มีการกำหนดแนวทางการ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทั้งกระบวนการแนะแนวการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และห้องสมุด การวิจัยเพื่อการพัฒนาและเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งจากการประเมินผลงานโดย ใช้แบบประเมินพบว่า การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุนมีความเหมาะสมและผลงานมี คุณภาพอยู่ในระดับมาก

8. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา สรุปลงได้ว่า มีการจัดทำและเรียบเรียง รายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตรตามหัวข้อสมบูรณ์ครบถ้วน และลำดับขั้นตอนได้ ซึ่งจากการ ประเมินผลงานโดยใช้แบบประเมินพบว่า การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา มีความ เหมาะสมและผลงานมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยปัญหาที่พบคือ รายละเอียดการกำหนด เอกสารหลักฐานการศึกษามีจำนวนมาก ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จและคุณภาพ ของผลงานยังไม่น่าพอใจคือยังไม่สามารถดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มได้ ดังนั้นจึงควรปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน โดยปรับปรุงการใช้ภาษาข้อความ

และขยายเวลาในการดำเนินการให้กลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติการอย่างเต็มที่และเพียงพอในการดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มทุกแบบ ปพ.

## การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2

### 1. การวางแผน (Planing)

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อดำเนินการจัดทำขั้นตอนที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายในวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2548 เพื่อวางแผนดำเนินการแก้ปัญหาในวงรอบที่ 2 โดยมีกำหนดเน้นการพัฒนา จำนวน 2 ขั้นตอน คือ การจัดทำสาระของหลักสูตร และการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา ให้กลุ่มเป้าหมายสามารถดำเนินการจัดทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ การนิเทศภายใน โดยจัดทำการนิเทศภายในและดำเนินการนิเทศ ระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2548 ถึงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2549 โดยผู้นิเทศชุดเดิม ซึ่งมีกิจกรรมในการนิเทศ ได้แก่ การตรวจสอบผลงานทุกขั้นตอนแต่เน้นปรับปรุงการจัดทำสาระของหลักสูตร และการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา ดังนี้

1.1 การจัดโครงสร้างหลักสูตร พบว่า กลุ่มเป้าหมายประชุมวางแผนดำเนินการจัดพิมพ์เอกสารและรายละเอียดสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและหน่วยการเรียนรู้ให้สำเร็จทุกกลุ่มสาระ

1.2 การจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า กลุ่มเป้าหมายประชุมวางแผนดำเนินการปรับปรุงการกำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค การใช้ภาษาข้อความในการเขียนรายละเอียดสาระของหลักสูตร ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ได้เข้าร่วมประชุมวางแผนเพื่อปรับปรุงการเขียนรายละเอียดของการดำเนินงานจัดทำสาระของหลักสูตรให้มีความเหมาะสมมากขึ้น...

(นายรัตน์ ทัพสงเคราะห์. 8 ธันวาคม 2548 : สัมภาษณ์)

1.3 การออกแบบการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มเป้าหมายประชุมวางแผนดำเนินการจัดพิมพ์เอกสารและรายละเอียดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และระเบียบการวัดผลประเมินผลการเรียนของโรงเรียน

1.4 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า กลุ่มเป้าหมายประชุมวางแผน ดำเนินการจัดพิมพ์เอกสารและรายละเอียดผังโน้ตส์ของกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรม ลูกเสือเนตรนารี และบุคลากรของทุกช่วงชั้น

1.5 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษาพบว่า กลุ่มเป้าหมายประชุมวางแผนดำเนินการปรับปรุงรายละเอียดของหลักฐานการศึกษา การจัดทำ แบบฟอร์มและจัดพิมพ์แบบ ปพ.ต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ครบถ้วนสามารถนำไปใช้ได้ ดังข้อมูลการ สัมภาษณ์ดังนี้

“...มีการประชุมร่วมกันเพื่อมอบหมายการดำเนินงานปรับปรุงรายละเอียดหลักฐาน การศึกษา แบบฟอร์ม แบบ ปพ. ต่าง ๆ ให้สมบูรณ์มากขึ้น...”

(นางยุพิน แก่นผกา. 8 ธันวาคม 2548 : สัมภาษณ์)

1.6 การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า กลุ่มเป้าหมายประชุม วางแผนดำเนินการจัดพิมพ์เอกสารและรายละเอียดระบบการแนะแนว แนวทางและการ สนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน และกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

1.7 การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายประชุม วางแผนมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดพิมพ์เอกสารและรายละเอียดขั้นตอนการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา

สรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายมีการประชุมวางแผนดำเนินการจัดพิมพ์เอกสารที่ดำเนินการ ได้เป็นที่น่าพอใจแล้ว และมีการวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายจำนวน 2 ขั้นตอนคือ การจัดทำสาระของหลักสูตรและการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและ เอกสารหลักฐานการศึกษา

## 2. การปฏิบัติ (Action)

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการตามกลยุทธ์การนิเทศภายใน ซึ่งมีกิจกรรมในการ นิเทศ คือการตรวจสอบผลงานการจัดทำสาระของหลักสูตร และการกำหนดวิธีการวัดและ ประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา ดังนี้

2.1 กลุ่มเป้าหมายดำเนินการจัดทำหลักสูตรตามขั้นตอนการจัดทำสาระของ หลักสูตร การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา ระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2548 ถึงวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2548 โดยผู้นิเทศ คือ ผู้วิจัย หัวหน้า



งานวิชาการและศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ประชุมตรวจสอบผลงาน ครั้งที่ 1 ในวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2548

2.2 กลุ่มเป้าหมายดำเนินการปรับปรุงการจัดทำหลักสูตรในขั้นตอนการจัดทำสาระของหลักสูตร การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา ระหว่างวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2549 ถึงวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2549 โดยผู้นิเทศ คือ ผู้วิจัย หัวหน้างานวิชาการและศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ประชุมตรวจสอบผลงาน ครั้งที่ 2 ในวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2549 พร้อมกับประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดโครงสร้างหลักสูตร พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการจัดพิมพ์รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรทั้งสาระการเรียนรู้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชา รายภาค รายปีหน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดปีการศึกษาของแต่ละช่วงชั้น

2. การจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการจัดพิมพ์รายละเอียดสาระของหลักสูตร โดยการปรับปรุงการใช้ภาษาข้อความให้เหมาะสม มีการจัดพิมพ์แผนและกำหนดการจัดการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตั้งข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...มีการปรับปรุงการจัดทำแผนและกำหนดการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดพิมพ์รายละเอียดสาระของหลักสูตรตามที่กำหนด...”

(นางสาวรจเรข บุญเชษฐา. 12 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

3. การออกแบบการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการจัดพิมพ์รายละเอียดของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้แบบบูรณาการ การวิจัยในชั้นเรียน สื่อและแหล่งเรียนรู้ และระเบียบการวัดผลประเมินผลการเรียน

4. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการจัดพิมพ์รายละเอียดและผังมโนทัศน์ของกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดของทั้ง 3 ช่วงชั้น

5. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการปรับปรุงการใช้ภาษา ข้อความ จัดทำแบบฟอร์มของแบบ ป.พ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 แล้วดำเนินการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม ตั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ได้ปรับปรุงการใช้ภาษาและจัดทำแบบฟอร์มของแบบ ปพ.ต่าง ๆ แล้วนำมาจัดทำเป็นรูปเล่มได้...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์. 12 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

6. การกำหนดวิธีการส่งเสริม สนับสนุน พบว่ากลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการจัดพิมพ์รายละเอียดของกระบวนการพัฒนาการแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนและห้องสมุด การวิจัยเพื่อการพัฒนา และเครือข่ายวิชาการ

7. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการจัดพิมพ์รายละเอียดเนื้อหา ขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการจัดทำหลักสูตร แล้วจัดทำเป็นรูปเล่มที่มีเนื้อหาและองค์ประกอบสมบูรณ์ครบถ้วน

สรุป กลุ่มเป้าหมายมีการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอน โดยมีการจัดพิมพ์เนื้อหารายละเอียดของแต่ละขั้นตอน มีการปรับปรุงการใช้ภาษา การจัดทำแผนและกำหนดการเรียนการสอน และการจัดทำแบบฟอร์มเอกสารแบบ ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9

### 3. การสังเกต (Observation)

โดยในระหว่างการนิเทศภายในผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตฉบับที่ 3 และเมื่อสิ้นสุดการนิเทศภายในผู้วิจัยได้ประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 4 เพื่อสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายและใช้แบบประเมินเพื่อให้ผู้นิเทศ และคณะกรรมการสถานศึกษา ทำการประเมินคุณภาพของหลักสูตรที่กลุ่มเป้าหมายจัดทำขึ้น แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน โดยจากการสังเกตกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปรากฏผลดังนี้

3.1 การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมวางแผนและมีการดำเนินการจัดพิมพ์รายละเอียด โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1, 2 และ 3

3.2 การจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมวางแผน และมีการดำเนินการปรับปรุงการใช้ภาษาในการเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้และคำอธิบายรายวิชา มีการปรับปรุงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดพิมพ์รายละเอียดสาระของหลักสูตร โดยกลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลงานได้ตามกำหนดตั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“...มีการประชุมและดำเนินการปรับปรุงการใช้ภาษาการเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สารการการเรียนรู้ คำอธิบายวิชา แผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดการสอน และจัดพิมพ์ได้ตามลำดับ...”

(นายศิริ ปะทะโน. 12 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

3.3 การออกแบบการเรียนรู้ พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมวางแผนและมีการดำเนินการจัดพิมพ์รายละเอียดของกระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้แบบบูรณาการการวิจัยในชั้นเรียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ และระเบียบการวัดผลประเมินผลการเรียน

3.4 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมวางแผนและมีการดำเนินการจัดพิมพ์รายละเอียดของกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีและยุวภาษา

3.5 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา พบว่าจากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมวางแผน และมีการดำเนินการปรับปรุงการใช้ภาษาในการเขียนและจัดทำแบบฟอร์มแบบ ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 และดำเนินการจัดทำเป็นรูปเล่มโดยกลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลงานได้ตามกำหนด ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ได้เข้าประชุมวางแผนและปรับปรุงแบบฟอร์มแบบ ปพ.4, 5, 6, 7, 8 และ 9 และนำผลงานเสนอให้ผู้นิเทศตรวจสอบได้ก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นเล่ม...”

(นางวชิราภรณ์ แสงระนู. 12 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

3.6 การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมวางแผนและดำเนินการจัดพิมพ์รายละเอียดของกระบวนการพัฒนาการแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนและกระบวนการในการสร้างเครือข่ายวิชาการ

3.7 การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีการประชุมวางแผนและดำเนินการจัดพิมพ์รายละเอียดเนื้อหาตามขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีการจัดพิมพ์เป็นเล่มสมบูรณ์ได้

สรุป จากการสังเกตกลุ่มเป้าหมายมีการประชุมวางแผนและดำเนินการ ตามกระบวนการจัดทำหลักสูตร โดยสามารถจัดพิมพ์ขั้นตอนต่าง ๆ ได้เป็นผลสำเร็จ อีกทั้งมีการปรับปรุงเนื้อหาการใช้ภาษาในขั้นตอนการจัดทำสาระของหลักสูตรและการจัดทำแบบฟอร์ม

ของแบบ ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 โดยสามารถเรียบเรียงและจัดพิมพ์แบบฟอร์มต่าง ๆ และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มหลักสูตรสถานศึกษาได้

#### 4. การสะท้อนผล (Reflection)

ดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแปลความหมายของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยใช้แบบประเมิน จากการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลแบบสามเส้า แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย โดยการดำเนินงานและผลการดำเนินการวงรอบที่ 2 ปรากฏ ดังนี้

4.1 สรุปผลการดำเนินการนิเทศภายใน ครั้งที่ 1 วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2548

ในการนิเทศภายในครั้งที่ 1 มีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน จำนวน 2 ขั้นตอน คือ การจัดทำสาระของหลักสูตร และการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา พบว่า

##### 4.1.1) การจัดทำสาระของหลักสูตร

กลุ่มเป้าหมายได้ปรับปรุงการเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีให้เหมาะสม การใช้ข้อความภาษาในการเขียนรายละเอียดสาระการเรียนรู้ รายปี ข้อความภาษาในการเขียนคำอธิบายรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้ไม่มีคำฟุ่มเฟือย ข้อความเนื้อหากระชับรัด การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยกำหนดไว้เป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ อย่างครบถ้วน และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 คน คือ ครูผู้สอนในช่วงชั้นที่ 2 และ 3 สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชารายปีแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน คือ ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชารายปีแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้โดยผลงานมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชารายปี แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังไม่เหมาะสม

##### 4.1.2) การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายแบ่งหน้าที่รับผิดชอบและได้ปรับปรุงการใช้ภาษาในรายละเอียดของเอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8, และ 9 ตลอดจนเกณฑ์การ

ประเมินได้ครบถ้วน โดยสามารถดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มได้โดยผลงานมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

#### จุดอ่อน

จุดอ่อนที่พบจากการนิเทศ ครั้งที่ 1 วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2548 คือ ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 , 2 และ 3 ยังไม่สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชารายปีแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้เหมาะสมน่าพอใจ

#### แนวทางการพัฒนา

จากการนิเทศ ครั้งที่ 1 วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2548 พบว่าควรต้องมีการขยายเวลาในการดำเนินการให้กลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติการอย่างเต็มที่ และเพียงพอในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบ

#### ตั้งข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... ได้ปรับปรุงการใช้ภาษาในรายละเอียดของเอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8, และ 9 ตลอดจนเกณฑ์การประเมินได้ครบถ้วน โดยสามารถดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ...”

(นางละมัย สุวรรณทา. 29 ธันวาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชารายปีแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้แต่คุณภาพของผลงานยังไม่น่าพอใจ ...”

(นายไชยรินทร์ วีระนาคนินทร์. 29 ธันวาคม 2548 : สัมภาษณ์)

“... ครูผู้สอนในช่วงชั้นที่ 2 และ 3 สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา รายปีแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนที่มีความสมัครใจเป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน คือ ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชารายปีแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชารายปี แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังไม่เหมาะสม ...”

(นายมีชัย พลภูงา. 29 ธันวาคม 2548 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลจากการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการนิเทศ ครั้งที่ 1 วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2548 พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้เสนอขอขยายเวลาในการดำเนินการปฏิบัติการอย่างเต็มที่และเพียงพอในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบ

(ผู้วิจัย. 29 ธันวาคม 2548 : บันทึกการสังเกต)

#### 4.2 สรุปผลการดำเนินการนิเทศภายใน ครั้งที่ 2 วันที่ 12 มกราคม พ.ศ.

2549

ในการนิเทศภายในครั้งที่ 2 มีการตรวจสอบการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ชั้นตอน แต่การดำเนินการในขั้นตอนการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการนิเทศภายในครั้งที่ 2 จำนวน 7 ชั้นตอนดังนี้

1. การจัดโครงสร้างหลักสูตร พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ประชุมและตรวจสอบการจัดพิมพ์รายละเอียดเนื้อหาการกำหนดสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายวิชา หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และเวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสระบาก มีความเหมาะสมกับสภาพชุมชนท้องถิ่น โรงเรียนและนักเรียน

2. การจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ประชุมและตรวจสอบการใช้ภาษาการจัดพิมพ์รายละเอียดเนื้อหาการกำหนดสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังคำอธิบายรายวิชาและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 กลุ่มสาระ ทำให้สาระของหลักสูตรมีความสมบูรณ์ของเนื้อหาครบถ้วนมีการใช้ข้อความภาษาที่เหมาะสม โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชารายปีแต่ละหน่วยการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 คน ได้ปรับปรุงและทำการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชารายปี แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบได้โดยผลงานมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ดังนี้

ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา รายปีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา รายปีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา  
รายปีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ซึ่งจากการประเมินผลงานโดยใช้แบบประเมินพบว่า การจัดทำสาระ  
ของหลักสูตรมีความเหมาะสมและผลงานมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ดังข้อมูลการสัมภาษณ์  
ดังนี้

“...มีการประชุมและรับการตรวจสอบผลงานจากผู้นิเทศโดยได้ปรับปรุงการใช้ภาษา  
ในการเขียนสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังคำอธิบายรายวิชา และแผนการจัดการ  
เรียนรู้...”

(นายไชยรินทร์ วีระนาทินทร์. 12 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

“... ได้พัฒนาตนเองในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบคือ  
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสมดีขึ้น ...”

(นางละมัย สุวรรณทา. 12 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

“... ได้ปรับปรุงการใช้ภาษาในการเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีให้เหมาะสม  
ข้อความภาษาในการเขียนรายละเอียดสาระการเรียนรู้รายปี ข้อความภาษาในการเขียนคำ  
อธิบายรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้ไม่มีคำฟุ่มเฟือย ข้อความเนื้อหากระชับรัด  
รัดกุมจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยกำหนดไว้เป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ อย่างครบถ้วนดีขึ้น ...”

(นางสาวจรช บุญเชษฐา. 12 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

“...กลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 คน มีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองดีขึ้น คือ ครูชั้น  
ประถมศึกษาปีที่ 1 ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชารายปีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษา  
ไทย ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชารายปีในกลุ่มสาระการ  
เรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้จัดทำแผนการจัดการ  
เรียนรู้รายวิชารายปีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ...”

(นายมงคล แก้วพะเนาว์. 12 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

“...กลุ่มเป้าหมายทุกคนได้เรียบเรียงเนื้อหารายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ ได้สัมพันธ์  
กันดีมีความเหมาะสมมากขึ้น ...”

(นายมีชัย พลภูงา. 12 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

3. การออกแบบการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ประชุมและตรวจสอบการจัดพิมพ์รายละเอียดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้แบบบูรณาการกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน สิ่งและแหล่งเรียนรู้และระเบียบการวัดผลประเมินผล การเรียน ทำให้องค์ประกอบของการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ มีเนื้อหาครบถ้วน เพียงพอต่อการนำไปใช้ในโรงเรียนบ้านสระปากได้

4. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ประชุมและตรวจสอบการจัดพิมพ์รายละเอียดและผังมโนทัศน์ของกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาด ทั้ง 3 ช่วงชั้น ทำให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องหลักสูตรแกนกลางคือหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

5. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา พบว่ากลุ่มเป้าหมายได้ประชุมและตรวจสอบการใช้ภาษาในการเขียนและจัดทำแบบฟอร์มแบบ ปพ. 4,5, 6, 7, 8 และ 9 มีการจัดพิมพ์รายละเอียดแบบฟอร์ม ปพ. เป็นรูปเล่มโดยการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ซึ่งเป็นเอกสารหลักฐานการศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ตรวจสอบข้อความรายละเอียดเกณฑ์การประเมิน และปรับปรุงการใช้ภาษาในเอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ในแต่ละประเภทโดยละเอียดพร้อมนำมาใช้หลังจากการประเมินผลงาน โดยใช้แบบประเมินพบว่า ผลงานมีความเหมาะสมและมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ดังข้อมูลการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ซึ่งเป็นเอกสารหลักฐานการศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ตรวจสอบข้อความรายละเอียดเกณฑ์การประเมิน และปรับปรุงการใช้ภาษาในเอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ในแต่ละประเภทโดยละเอียดพร้อมนำมาใช้ได้ ครูทั้ง 9 คน ได้ประชุมกันและจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ซึ่งเป็นเอกสารหลักฐานการศึกษา โดยมีการปรับปรุงข้อความรายละเอียดและปรับปรุงการใช้ภาษาในเอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ในแต่ละประเภทโดยละเอียดพร้อมนำมาใช้ได้

(ผู้วิจัย. 12 มกราคม 2549 : บันทึกการสังเกต)

6. การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ประชุมและตรวจสอบการจัดพิมพ์รายละเอียดเนื้อหา กระบวนการพัฒนาการแนะแนว การพัฒนา



แหล่งเรียนรู้และห้องสมุด กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และกระบวนการในการสร้างเครือข่ายวิชาการ ทำให้มีวิธีการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปแบบ

7. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ประชุมและตรวจสอบการจัดพิมพ์รายละเอียดเนื้อหาตามขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการจัดพิมพ์เป็นเล่มเรียบเรียงตามลำดับโดยกลุ่มเป้าหมายได้ปรับปรุงการใช้ภาษาในการเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี การเขียนรายละเอียดสาระการเรียนรู้รายปี การเขียนคำอธิบายรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ การใช้ภาษาในเอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 โดยสามารถดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มใหม่ได้ ทำให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม และดำเนินการนำคำอธิบายรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในทั้ง 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มาเขียนเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาได้ตามขั้นตอน โดยผลงานมีคุณภาพเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...กลุ่มเป้าหมายได้ปรับปรุงการใช้ภาษาในการเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี การเขียนรายละเอียดสาระการเรียนรู้รายปี การเขียนคำอธิบายรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ การใช้ภาษาในเอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 โดยสามารถดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มใหม่ได้ ทำให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม และดำเนินการนำคำอธิบายรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในทั้ง 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มาเขียนเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาได้ตามขั้นตอนอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก...”

(นายศักดิ์พงษ์ หอมหวล. 12 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

“...มีการร่วมประชุมวางแผนมีการปรับปรุงการเขียนการทำแบบฟอร์มแบบ ปพ. ต่าง ๆ แล้วร่วมกันตรวจสอบปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้นิเทศก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นเล่ม...”

(นางละมัย สุวรรณทา. 12 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

สรุป กลยุทธ์การนิเทศภายใน โดยรวมและทุกขั้นตอนของการนิเทศมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มเป้าหมายได้ปรับปรุงการใช้ภาษาในการเขียนผลการเรียนรู้

ที่คาดหวังรายปี การเขียนรายละเอียดสาระการเรียนรู้รายปี การเขียนคำอธิบายรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ การใช้ภาษาในเอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 โดยสามารถดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มใหม่ได้ ทำให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม และดำเนินการนำคำอธิบายรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในทั้ง 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มาเขียนเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาได้ตามขั้นตอนอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยจากการประเมินคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษาโดยผู้นิเทศและคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า คุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสระบก พ.ศ. 2548 โดยรวมมีคุณภาพเหมาะสมเป็นที่ยอมรับได้อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.45$ ) และเมื่อพิจารณาตามขั้นตอนปรากฏว่าทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก

## สรุปผลการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้นิเทศประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้ปรับปรุงการใช้ภาษาในการเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี การเขียนรายละเอียดสาระการเรียนรู้รายปี การเขียนคำอธิบายรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ การใช้ภาษาในเอกสารหลักฐานการศึกษา ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 โดยสามารถดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มใหม่ได้ ทำให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 คน สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม และดำเนินการนำคำอธิบายรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในทั้ง 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มาเขียนเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาได้ตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม โดยจากการประเมินคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษาโดยผู้นิเทศและคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า คุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสระบก พ.ศ. 2548 โดยรวมมีคุณภาพเหมาะสมเป็นที่ยอมรับได้อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.45$ ) และเมื่อพิจารณาตามขั้นตอนปรากฏว่าทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก ดังนี้

1. การจัดทำโครงสร้างของหลักสูตร สรุปได้ว่า มีการตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยคณะผู้นิเทศแล้วจึงนำไปจัดพิมพ์สำหรับนำไปใช้ต่อไป ซึ่งประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชา หน่วยการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ และเวลาเรียน ซึ่งจากการประเมินผลงานโดยใช้แบบประเมินพบว่า มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. การจัดทำสาระของหลักสูตร สรุปได้ว่า มีการตรวจสอบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ยังดำเนินการไม่ได้คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และการปรับปรุงการใช้ภาษาในการเขียนสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และคำอธิบายรายวิชาซึ่งจากการประเมินผลงานโดยใช้แบบประเมินพบว่า การจัดทำสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสมและมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

3. การออกแบบการเรียนรู้ สรุปได้ว่า มีการตรวจสอบผลการดำเนินการออกแบบการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้แบบบูรณาการ การวิจัยในชั้นเรียน สื่อและแหล่งเรียนรู้ และระเบียบการวัดผลประเมินผล การเรียนและผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากคณะผู้นิเทศแล้วจึงดำเนินการจัดพิมพ์รายละเอียดขั้นตอนการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับนำไปใช้ต่อไป ซึ่งจากการประเมินโดยใช้แบบประเมินพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

4. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สรุปได้ว่า มีการตรวจสอบความเหมาะสมของการดำเนินการจัดทำผังมโนทัศน์ของกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาด ทั้ง 3 ช่วงชั้น โดยคณะผู้นิเทศ จากนั้นนำไปจัดพิมพ์สำหรับนำไปใช้ต่อไป ซึ่งจากการประเมินโดยใช้แบบประเมิน พบว่า มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

5. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐาน การศึกษาสรุปได้ว่ามีการตรวจสอบการปรับปรุงการใช้ภาษาในการเขียนการจัดทำแบบประเมินแบบ ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ซึ่งจากการประเมินโดยใช้แบบประเมินพบว่า ผลงานมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

6. การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน สรุปได้ว่า มีการตรวจสอบเนื้อหาสาระ กระบวนการพัฒนาการแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และกระบวนการสร้างเครือข่ายวิชาการ ซึ่งจากการประเมินโดยใช้แบบประเมินพบว่าผลงานมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

7. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ว่า มีการตรวจสอบรายละเอียดและภาษาที่ใช้ในการเขียน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การเขียนคำอธิบายรายวิชาการเขียนและจัดทำแบบฟอร์มแบบ ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 แล้วนำมาเรียบเรียงเพื่อจัดพิมพ์สำหรับนำไปใช้ต่อไปซึ่งจากการประเมินโดยใช้แบบประเมิน พบว่า ผลงานมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

### การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 3

เพื่อเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์วิธีการและกิจกรรมในการพัฒนา ผู้วิจัยได้นำกลยุทธ์วิธีการและกิจกรรม ไปใช้ดำเนินการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ที่โรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

#### 1. การวางแผน (Planing)

ผู้วิจัยได้วางแผน โดยทำการติดต่อประสานงานเพื่อขออนุญาตผู้บริหาร โรงเรียนบ้านหนองฮีในการนำวิธีการและกิจกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนาครู โรงเรียนบ้านหนองฮี ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงร่วมกันประชุมปรึกษาหารือกับครูโรงเรียนบ้านหนองฮี เพื่อให้ครูสนใจ ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับครูจนทุกคนมีความเข้าใจวิธีการดำเนินงาน จึงมีครูที่ประสงค์จะเป็นผู้ร่วมวิจัย ในการพัฒนาครู จำนวน 6 คน คือ ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 3 คน และครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 3 คน จากนั้นเมื่อได้ผู้ร่วมวิจัยแล้วจึงดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2549 พบว่า โรงเรียนบ้านหนองฮี มีหลักสูตรสถานศึกษาอยู่แล้ว ซึ่งมีการจัดทำโดยปรับจากหลักสูตรปี พุทธศักราช 2533 ที่มีการดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ทันใช้ในปีการศึกษา 2545 โดยครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำตามขั้นตอนทั้ง 8 ขั้นตอน ทำให้การใช้หลักสูตรปัจจุบันขาดประสิทธิภาพ และหลักสูตรขาดการตรวจสอบปรับปรุง จึงร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาครู ให้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น และมีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบการพัฒนาทั้ง 8 ขั้นตอน โดยกำหนดกลยุทธ์และกิจกรรม คือ การอบรมปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน ดังนี้

1.1 การกำหนดควิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่สามารถดำเนินการได้ในการกำหนดควิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ขาดความเข้าใจและการกำหนดควิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาที่ผ่านมา ยังดำเนินการได้ไม่น่าพอใจ เพราะขาดความเข้าใจในการจัดทำจึงอยากจะพัฒนา...”

(นางสมถวิล สุวรรณพัฒน์. 17 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

1.2 การจัดโครงสร้างหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้และยังไม่สามารถดำเนินการได้เป็นที่น่าพอใจเกี่ยวกับการจัดทำโครงสร้างของหลักสูตร ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การกำหนดสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือหน่วยการเรียนรู้ ดำเนินการได้ไม่ดีนัก เพราะขาดความเข้าใจและทักษะในการจัดทำ...”

(นางละมัย สุวรรณทา. 17 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

1.3 การจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจและไม่สามารถจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้ ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การจัดทำสาระของหลักสูตรที่ผ่านมามีการใช้ภาษาข้อความฟุ่มเฟือย ยังไม่เหมาะสมเพราะว่าขาดความเข้าใจและไม่มีทักษะการเขียนที่ดีพอ...”

(นายไชยรินทร์ วีระนาคินทร์. 17 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

1.4 การออกแบบการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจและไม่สามารถกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมได้ทำให้การเรียนการสอนที่ผ่านขาดประสิทธิภาพดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ยังไม่เข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้แบบบูรณาการการวิจัยในชั้นเรียน และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง...”

(นายศิริ ปะทะโน. 17 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

1.5 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจและไม่สามารถกำหนดเนื้อหาและผังมโนทัศน์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ จึงทำให้การเรียนการสอนกิจกรรมที่ผ่านมาจากประสิทธิภาพดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การเรียนการสอนกิจกรรมที่ผ่านมาจากประสิทธิภาพ เพราะครูไม่มีความเข้าใจและไม่จัดการเรียนการสอนตามผังมโนทัศน์...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์. 17 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

1.6 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา พบว่าครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล รวมถึงการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาทำให้การเรียนการสอนที่ผ่านมา มีการวัดผล ประเมินผลไม่เหมาะสมและการจัดกระทำข้อมูลลงในหลักฐานการศึกษาไม่ครบถ้วน และไม่ ถูกต้อง ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...การวัดผลประเมินผลที่ผ่านมายังไม่เหมาะสมและการจัดกระทำข้อมูลลงใน เอกสารหลักฐานการศึกษายังไม่ถูกต้อง เพราะขาดความรู้ความเข้าใจ...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์. 17 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

1.7 การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ความ เข้าใจในการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาระบบการแนะแนว การใช้กระบวนการ วิจัยในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ยังไม่เข้าใจการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาระบบการแนะแนว กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน การกำหนดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้...”

(นางวชิราภรณ์ แสงชะนุ. 17 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

1.8 การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้โดยยังไม่ เข้าใจและไม่สามารถจัดทำเรียบเรียงหลักสูตรตามขั้นตอนได้ ทำให้หลักสูตรสถานศึกษาที่ ใช้อยู่ปัจจุบันยังไม่ถูกต้องโดยคุณภาพของผลงานยังไม่เป็นที่ยอมรับและยังไม่สามารถเผยแพร่ ได้ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... การเรียบเรียงเนื้อหาหลักสูตรยังมีปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนที่ดำเนินก่อน-หลัง เพราะยังไม่เข้าใจและขาดทักษะในการดำเนินการ...”

(นางสมถวิล สุวรรณพัฒน์. 17 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

**สรุป** ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจและยังไม่สามารถดำเนินการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาได้ โดยหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่เดิม ยังไม่มีคุณภาพเพียงพอเพราะ การจัดทำหลักสูตรยังขาดความเข้าใจและทักษะในการดำเนินการ

ดังนั้น กลุ่มผู้วิจัยจึงช่วยกันกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่กำหนดทั้ง 8 ขั้นตอน จำนวน 3 กลยุทธ์ คือ การอบรมปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน

## 2. การปฏิบัติ (Action)

### 2.1 การอบรมปฏิบัติการ

การอบรมปฏิบัติการมีเป้าหมายเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัย 8 ขั้นตอน คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณสมบัติอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และการเรียบเรียง เป็นหลักสูตรสถานศึกษา ดำเนินการโดยครูเข้ารับการอบรมปฏิบัติการ ระหว่างวันที่ 20-22 มกราคม พ.ศ. 2549 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านหนองฮี โดยเชิญวิทยากร จำนวน 2 คน คือ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยขั้นตอนกิจกรรมในการอบรม ได้ดำเนินการตามกำหนดการเดียวกับที่ใช้อบรมครูโรงเรียนบ้านหนองฮี โดยในระหว่างการอบรมปฏิบัติการผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต และเมื่อสิ้นสุดการอบรมปฏิบัติการผู้วิจัยได้ประเมินผลการดำเนินงาน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูแล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

### 2.2 การศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานมีเป้าหมายเพื่อให้ครูได้รับประสบการณ์และมีความรู้ความเข้าใจการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน ดำเนินการโดยครูเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่โรงเรียนบ้านหนองฮี อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยเดินทางในวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2549 โดยในระหว่างการศึกษาดูงานผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต และเมื่อสิ้นสุดการศึกษาดูงานผู้วิจัยได้ประเมินผลการดำเนินงาน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูแล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

### 2.3 การนิเทศภายใน

การนิเทศภายในมีเป้าหมายเพื่อให้ครูสามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้ง 8 ขั้นตอน คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ

เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยดำเนินการตรวจสอบการผลงานจัดทำหลักสูตรตามขั้นตอน ดังนี้

1) การนิเทศ ครั้งที่ 1 ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

ผู้นิเทศดำเนินการตรวจสอบผลงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอนการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

2) การนิเทศ ครั้งที่ 3 ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

ผู้นิเทศดำเนินการตรวจสอบผลงานการปรับปรุงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในขั้นตอนที่ยังไม่สามารถดำเนินการเป็นผลสำเร็จ พร้อมกับประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองฮี จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน โดยกระบวนการดำเนินงานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน ดำเนินการตามขั้นตอนและผลปรากฏดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีการดำเนินการประชุมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของชุมชน โรงเรียนและนักเรียน โดยมีการปรับปรุงการใช้ภาษาให้กะทัดรัดเหมาะสมทั้งวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...มีการปรับปรุงวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้นมาก่อนแล้ว แต่ยังไม่เหมาะสมเพื่อให้กะทัดรัด และเหมาะสมมากขึ้น...”

(นางสาวจรูญ บุญเกษมราษฎร์. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

2. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีการดำเนินการโดยการประชุมและจัดทำสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและกำหนด



หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจากการสังเกตพบว่ามี การนำเสนอผลงานได้ตามเวลาที่กำหนด ดังข้อมูล การสัมภาษณ์ดังนี้

“...มีการประชุมร่วมกันและปรับปรุงสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำเสนอผลงานได้...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์.. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

3. การจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีการ ดำเนินการโดยการประชุมเพื่อกำหนดและปรับปรุงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ รายปีมีการปรับปรุงเวลาเรียนให้เหมาะสม แต่การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ยังดำเนินการ ไม่สำเร็จดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...มีการประชุมเพื่อร่วมกันปรับปรุงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้รายปี และเวลาเรียน แต่การปรับปรุงแผนยังไม่สำเร็จเพราะมีรายละเอียดมาก...”

(นางวชิราภรณ์ แสงธนะ. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

4. การออกแบบการเรียนรู้ พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีการประชุม เพื่อกำหนดและปรับปรุงรูปแบบวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการสอนแบบบูรณาการ และ ปรับปรุงการกำหนดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและกำหนด วิธีการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ได้ปรับปรุงรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนการสอนแบบ บูรณาการการกำหนดกระบวนการและวิธีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้และห้องสมุดให้เหมาะสม ยิ่งขึ้น...”

(นางยุพิน แก่นผกา. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

5. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ครูทั้ง 6 คน มี การดำเนินการประชุมเพื่อกำหนดและปรับปรุงเนื้อหาและผังมโนทัศน์กิจกรรมแนวและ กิจกรรมลูกเสือยุวกาชาดในช่วงชั้นที่ 2 โดยสามารถนำเสนอผลงานได้ตามเวลาที่กำหนด ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ได้ประชุมเพื่อกำหนดเนื้อหาและผังมโนทัศน์กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งกิจกรรม  
แนะแนว และกิจกรรมลูกเสือ ยุวคาชาด ช่วงชั้นที่ 2...”

(นายรัตน์ ทัพสงเคราะห์. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

6. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐาน  
การศึกษาพบว่า ครูทั้ง 6 คน มีการดำเนินการประชุมและกำหนดรูปแบบวิธีการและ  
หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล โดยมีการปรับปรุงจากหลักสูตรเดิมและมีการจัดทำและ  
ปรับปรุงเอกสารแบบ ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้น

“...มีการประชุมและร่วมกันกำหนดวิธีการ หลักเกณฑ์การวัดผลประเมินผล และ  
ปรับปรุงเอกสารแบบ ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 เพื่อให้เหมาะสมมากขึ้น...”

(นายศิริ ปะทะโน. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

7. การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า ครูทั้ง 6 คน ได้  
ดำเนินการกำหนดวิธีการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ มีการจัดทำ  
แนวทางการพัฒนาการแนะแนวการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด การใช้วิธีการวิจัยเพื่อ  
การพัฒนาผู้เรียน และการสร้างเครือข่ายวิชาการ โดยจากการสังเกตพบว่า มีการนำเสนอ  
ผลงานได้ตามที่กำหนด ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้อ การแนะแนวการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และ  
ห้องสมุด การวิจัยในชั้นเรียน การสร้างเครือข่ายวิชาการ และได้นำเสนอผลงานตาม  
กำหนด...”

(นางสาวจรูญ บุญเกษมราษฎร์. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

8. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาพบว่า ครูทั้ง 6 คน  
มีการดำเนินการ โดยการเรียบเรียงขั้นตอนและเนื้อหาตามขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถาน  
ศึกษา ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ได้ร่วมประชุมกันเพื่อเรียบเรียงเนื้อหารายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วน  
ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

สรุป ครูทั้ง 6 คน ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอนทั้ง 8 ขั้นตอนโดยมีการประชุมร่วมกันและมีการดำเนินการตามขั้นตอน โดยสามารถนำเสนอผลงานได้ตามที่กำหนด

### 3. การสังเกต (Observation)

3.1 การอบรมปฏิบัติการ ในระหว่างการอบรมปฏิบัติการผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต และเมื่อสิ้นสุดการอบรมปฏิบัติการผู้วิจัยได้ประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูแล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

3.2 การศึกษาดูงาน ในระหว่างการศึกษาดูงานผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต และเมื่อสิ้นสุดการศึกษาดูงานผู้วิจัยได้ประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูแล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

3.3 การนิเทศภายใน โดยในระหว่างการนิเทศภายในผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต ฉบับที่ 3 และเมื่อสิ้นสุดการนิเทศภายในผู้วิจัยได้ประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 4 เพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูและใช้แบบประเมินเพื่อให้ผู้นิเทศ และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองฮี จำนวน 5 คน ทำการประเมินคุณภาพของหลักสูตรที่กลุ่มเป้าหมายจัดทำขึ้น แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน โดยมีกำหนดการนิเทศภายใน

โดยจากการสังเกตกระบวนการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอนปรากฏผลดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศโดยผู้นิเทศได้ตรวจสอบผลการจัดทำวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสามารถส่งผลงานได้ตามกำหนดและมี การปรับปรุงการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม

2. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศเพื่อนำเสนอผลงานโดยมีการตรวจสอบผลการจัดทำสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งครูมีการปรับปรุงการจัดทำโครงสร้างได้อย่างเหมาะสม น่าพอใจ

3. การจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีการประชุมร่วมกับ ผู้นิเทศเพื่อนำเสนอผลงานการจัดทำสาระของหลักสูตร ได้แก่ สาระการเรียนรู้รายปี เวลา เรียน และคำอธิบายรายวิชา มีการปรับปรุงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยังดำเนินการไม่ สำเร็จทำให้ผลงานมีคุณภาพ มีความเหมาะสมน่าพอใจ

4. การออกแบบการเรียนรู้ พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศ เพื่อนำเสนอผลงานการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล โดย สามารถนำเสนอผลงานได้ตามกำหนด และผลการดำเนินงานมีความเหมาะสมน่าพอใจ

5. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีการประชุม ร่วมกับผู้นิเทศ เพื่อนำเสนอผลงานการปรับปรุงการกำหนดเนื้อหากิจกรรมแนะแนว และ กิจกรรมลูกเสือยุวกาชาด ของช่วงชั้นที่ 2 โดยสามารถนำเสนอผลงานและผังมโนทัศน์ได้ อย่างเหมาะสม

6. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศเพื่อนำเสนอผลงานการปรับปรุงการกำหนด วิธีการและหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล ระเบียบการประเมินผลการเรียน และการ กำหนดแบบฟอร์มเอกสาร ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 และรายละเอียดของแบบ ปพ. ต่าง ๆ ที่ยังดำเนินการไม่สำเร็จและคุณภาพยังไม่น่าพอใจทำให้ผลงานได้รับการพัฒนาจนมีคุณภาพดีขึ้น น่าพอใจ

7. การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน พบว่าครูทั้ง 6 คน มีการประชุม ร่วมกับผู้นิเทศ เพื่อนำเสนอผลงานการกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการแนะแนว การ พัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด การวิจัยในชั้นเรียน และการสร้างเครือข่ายวิชาการโดย สามารถนำเสนอผลงานได้ตามที่กำหนดและผลงานมีความเหมาะสมน่าพอใจ

8. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีการประชุม ร่วมกับผู้นิเทศและมีการนำเสนอผลงาน การเรียบเรียงเนื้อหาต่าง ๆ ให้เป็นหลักสูตรสถาน ศึกษาโดยสามารถนำเสนอผลงานได้ตามกำหนดและผลงานมีความเหมาะสมน่าพอใจ

สรุป ครูทั้ง 6 คน มีการประชุมร่วมกับผู้นิเทศโดยผู้นิเทศได้ตรวจสอบผลงานทั้ง 8 ขั้นตอน มีการให้ข้อเสนอแนะ การดำเนินงาน ทำให้มีการปรับปรุงการดำเนินงานทุกขั้นตอน จนผลงานมีคุณภาพเหมาะสมเป็นที่น่าพอใจ โดยครูสามารถนำเสนอผลงานได้ทุกขั้นตอน

#### 4. การสะท้อนผล (Reflection)

ดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแปลความหมายของข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์ การสังเกต และการประเมินคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้แบบประเมิน จากการ ดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลแบบสามเส้า แล้วนำ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย โดยการดำเนินงานตามกลยุทธ์และผลการดำเนินการ ทั้ง 8 ขั้นตอน วงรอบที่ 3 ปรากฏ ดังนี้

##### 4.1 ผลการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ

ผลการดำเนินการอบรมปฏิบัติการ พบว่า ครูทุกคนมีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนปรากฏว่าทั้ง 8 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก แต่มีความสามารถในการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและทั้ง 8 ขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง

ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน ...”

(นางสาวจเรช บุญเกษฎาภิรักษ์. 22 ธันวาคม 2549 : สัมภาษณ์)

“... มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและ ทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก ...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์. 22 ธันวาคม 2549 : สัมภาษณ์)

“... ได้รับความรู้ความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดทำเอกสารหลักสูตร การเรียบเรียงหลักสูตรและการบริหารจัดการหลักสูตร ...”

(นายรัตน์ ทัพสงเคราะห์. 22 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลจากการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการดำเนินการอบรมปฏิบัติกรพบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 6 คน กำลังฝึกปฏิบัติตามใบงาน จากนั้นนำเสนอผลงานและอภิปรายรายละเอียดตามที่แต่ละคนได้ปฏิบัติ

(ผู้วิจัย. 21 มกราคม 2549 : บันทึกการสังเกต)

สรุป กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและวิทยากรได้ประชุมปรึกษาร่วมกัน เพื่อสรุปข้อมูลจากเครื่องมือ คือ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลการอบรมปฏิบัติกรซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1) กลยุทธ์การอบรมปฏิบัติกร

กลยุทธ์การอบรมปฏิบัติกร พบว่า โดยรวมและทุกขั้นตอน คือ การบรรยายเนื้อหา การฝึกปฏิบัติตามใบงาน การนำเสนอผลงาน และการสรุปผลการอบรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผลการอบรมปฏิบัติกรบรรลุเป้าหมายเป็นที่น่าพอใจ ทำให้ครูทั้ง 6 คน มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยรวมและทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก

3) ด้านความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก

จุดอ่อน

จุดอ่อนที่พบจากการดำเนินการอบรมปฏิบัติกร คือ ครูทั้ง 6 คน ยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน

แนวทางการพัฒนา

แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูทั้ง 6 คน

4.2 ผลการดำเนินการศึกษาดูงาน

ผลการดำเนินการศึกษาดูงาน พบว่า ครูทั้ง 6 คน มีความรู้ความเข้าใจ โดยรวมและทั้ง 8 ขั้นตอนอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คือ

การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา และต้องการนำความรู้ไปปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

ดึงข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณสมบัติอันพึงประสงค์ ...”

(นางยุพิน แก่นผกา. 23 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

“... มีความเข้าใจมากขึ้นในการจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร และการออกแบบการเรียนรู้ และต้องการนำไปปรับปรุงหลักสูตรที่โรงเรียน ...”

(นางวิไลวรรณ ภูมิศรีจันทร์. 23 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

“...ครูทั้ง 6 คน มีความรู้ความเข้าใจโดยรวมและทั้ง 8 ขั้นตอนอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน และการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา และต้องการนำความรู้ไปปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ...”

(นางวชิราภรณ์ แสงระณุ. 23 มกราคม 2549 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลจากการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการไปศึกษาดูงาน พบว่า ครูผู้สอนกำลังซักถามวิทยากรและผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสระบากเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา และการกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน

(ผู้วิจัย. 23 มกราคม 2549 : บันทึกการสังเกต)

**สรุป** กลยุทธ์การศึกษาคุณภาพโดยรวมและทุกขั้นตอน คือ การเตรียมการก่อนศึกษา  
คุณภาพ การดำเนินการศึกษาคุณภาพ และการประเมินผลการศึกษาคุณภาพ มีความเหมาะสมอยู่ใน  
ระดับมาก โดยผลการศึกษาคุณภาพบรรลุเป้าหมายน่าพอใจ ทำให้ครูทุกคนได้ประสบการณ์ตรง  
และมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ชั้น  
ตอน และต้องการนำไปปรับปรุงหลักสูตร

#### จุดอ่อน

จุดอ่อนที่พบจากการดำเนินการศึกษาคุณภาพ คือ ครูทุกคน ยังไม่มั่นใจ  
ในการที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ชั้นตอน

#### แนวทางการพัฒนา

แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการพัฒนาให้ครูมีความมั่นใจสามารถ  
ดำเนินการปรับปรุงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ชั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ  
โดยมีการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด

#### 4.3 ผลการนิเทศภายใน

1) สรุปผลการนิเทศภายใน ครั้งที่ 1 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

ผลการนิเทศภายใน ครั้งที่ 1 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549  
เพื่อติดตามการดำเนินงานทั้ง 8 ชั้นตอน พบว่า ครูทั้ง 6 คน สามารถดำเนินการจัดทำ  
หลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้สำเร็จและมีคุณภาพน่าพอใจ จำนวน 5 ชั้นตอน คือ  
การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้าง  
หลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการกำหนดวิธีการ  
ส่งเสริมสนับสนุน โดยทุกคนได้วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการอย่างรอบด้านทั้งจาก  
นักเรียน ชุมชน และนโยบายของรัฐ ทำให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย  
และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตรโดยปรับปรุงจากหลักสูตรเดิมได้  
อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ขั้นตอนการจัดทำสาระของหลักสูตรการกำหนดวิธีการวัด  
และประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษาและการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา  
มีคุณภาพของผลงานอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1.1) การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะ

#### อันพึงประสงค์

การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะ  
อันพึงประสงค์ พบว่า ครูได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั้งสภาพความต้องการของ



ชุมชน ศักยภาพของโรงเรียนและการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ทำให้สามารถดำเนินการปรับปรุงภาษา ข้อความและเนื้อหาตามหัวข้อที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม โดยมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

#### 1.2) การจัดโครงสร้างหลักสูตร

การจัดโครงสร้างหลักสูตร พบว่า ครูได้ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางแล้วดำเนินการปรับปรุงการจัดทำโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายวิชา หน่วยการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระรายปี ทั้งที่เป็นรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม โดยกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายปี โดยผลงานมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

#### 1.3) การจัดทำสาระของหลักสูตร

การจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า ครูสามารถดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาสาระจากหลักสูตรเดิมทั้งการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ปรับปรุงการกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี โดยปรับปรุงจากสาระการเรียนรู้จากหลักสูตรเดิม ซึ่งได้มีการมอบหมายหน้าที่ให้กลุ่มเป้าหมายแต่ละคนรับผิดชอบจัดทำคนละ 1-2 สาระการเรียนรู้ การกำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิต การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการออกแบบการเรียนรู้ แต่การกำหนดรายละเอียดในแนวปฏิบัติบางส่วนยังไม่สมบูรณ์จึงต้องเพิ่มรายละเอียดและปรับปรุงข้อความให้เหมาะสม โดยผลงานมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

#### 1.4) การออกแบบการเรียนรู้

การออกแบบการเรียนรู้ พบว่า ครูสามารถดำเนินการปรับปรุงการออกแบบการเรียนรู้ในการจัดทำหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระ โดยมีการปรับปรุงการดำเนินรูปแบบวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน และการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผล โดยผลงานมีคุณภาพน่าพอใจอยู่ในระดับมาก

#### 1.5) การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ครูสามารถดำเนินการปรับปรุงการกำหนดเนื้อหาและผังมโนทัศน์ของกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมถูกเสี้ยวภาษาของช่วงชั้นที่ 2 ได้อย่างเหมาะสมโดยผลงานมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

1.6) การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา

ครุมีการดำเนินการกำหนดรูปแบบวิธีการและเกณฑ์การวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา ได้แก่ แบบ ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น แต่การดำเนินงานยังขาดความสมบูรณ์โดยผลงานมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

1.7) การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน

ครุมีการปรับปรุงการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ มีการปรับปรุงกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบแนะแนว การกำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด การนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการเรียนรู้ และการพัฒนาเครือข่ายวิชาการ โดยผลงานมีคุณภาพเหมาะสมน่าพอใจอยู่ในระดับมาก

1.8) การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

ครุมีการวิเคราะห์และทำการเรียบเรียงเนื้อหาเป็นหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอน แต่ข้อมูลบางส่วนยังไม่สมบูรณ์ ทำให้ผลงานยังไม่น่าพอใจโดยมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

#### จุดอ่อน

จุดอ่อนที่พบจากการนิเทศภายใน ครั้งที่ 1 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 คือ การจัดทำสาระของหลักสูตรการกำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา ยังมีคุณภาพของผลงานไม่น่าพอใจ และในการตรวจสอบรายละเอียดการกำหนดเอกสารหลักฐานการศึกษาและการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษามีรายละเอียดจำนวนมาก ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จและคุณภาพของผลงานยังไม่น่าพอใจ

#### แนวทางการพัฒนา

จากการนิเทศภายใน ครั้งที่ 1 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 พบว่าควรมี การปรับปรุงการจัดทำสาระของหลักสูตรการปรับปรุงรายละเอียดแบบ ปพ. ต่างๆ การใช้ภาษา และการเรียบเรียงข้อความให้เหมาะสมและควรมีการปรับปรุงการตรวจสอบรายละเอียดของทุกหัวข้อ การตรวจสอบรายละเอียดการกำหนดเอกสารหลักฐานการศึกษาและการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

ตั้งข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“... ได้ปรับปรุงการใช้ภาษาในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณสมบัติอันพึงประสงค์ ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั้งสภาพความต้องการของชุมชน ศักยภาพของโรงเรียนและการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ทำให้สามารถดำเนินการปรับปรุงภาษา ข้อความและเนื้อหาตามหัวข้อที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม ...”

(นางสาวจเรจ บุญเกษฎาร์ภย์. 15 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

“... ได้ปรับปรุงการกำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิต การจัดทำคำอธิบายรายวิชาการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการออกแบบการเรียนรู้ แต่คุณภาพยังคงดีนัก ...”

(นายรัตน์ ทัพสงเคราะห์. 15 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

“...ครูได้ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางแล้วดำเนินการปรับปรุงการจัดทำโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายวิชา หน่วยการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระรายปี ทั้งที่เป็นรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม โดยกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายปีได้เหมาะสมน่าพอใจ ...”

(นายมงคล แก้วพะเนาว์. 15 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลจากการสังเกต ดังนี้

จากการสังเกตการนิเทศภายใน ครั้งที่ 1 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 พบว่าครูกำลังปรับปรุงขั้นตอนการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการจัดโครงสร้างหลักสูตร โดยทุกคนได้วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการอย่างรอบด้านทั้งจากนักเรียน ชุมชนและแนวนโยบายของรัฐ ทำให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการจัดโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยปรับปรุงจากหลักสูตรเดิมได้อย่างเหมาะสม

(ผู้วิจัย. 15 กุมภาพันธ์ 2549 : บันทึกการสังเกต)

2) สรุปผลการนิเทศภายใน ครั้งที่ 2 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549  
 การนิเทศภายใน ครั้งที่ 2 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 เพื่อ  
 ติดตามการดำเนินงานทั้ง 8 ขั้นตอน พบว่า ครูทั้ง 6 คน สามารถดำเนินการปรับปรุงการจัด  
 ทำหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และทั้ง 8 ขั้นตอน โดยรวมผลงานมีคุณภาพเหมาะสม  
 สมอยู่ในระดับมาก ดังนี้

2.1) การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณสมบัติอัน  
 พึงประสงค์

ครูมีการปรับปรุงข้อความให้กะทัดรัด ได้ใจความ มีความ  
 เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

2.2) การจัดโครงสร้างหลักสูตร

ครูมีการตรวจสอบและปรับปรุงการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละ  
 กลุ่มสาระให้เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้

2.3) การจัดทำสาระของหลักสูตร

ครูได้มีการปรับปรุงการใช้ภาษาการเขียน ข้อความการเขียน  
 ให้กะทัดรัดและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมทั้ง 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดย  
 ผลงานมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.4) การออกแบบการเรียนรู้

ครูมีการปรับปรุง กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนและ  
 กระบวนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผล โดยผลงานมีคุณภาพ  
 เหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.5) การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ครูมีการตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมแนะแนวและ  
 กิจกรรมนักเรียน ทั้งกิจกรรมพัฒนาความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และ  
 กิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาด พร้อมกับกำหนดสาระการเรียนรู้และเวลาเรียน

2.6) การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐาน

การศึกษาสถานศึกษา

ครูมีการตรวจสอบรายละเอียดการกำหนดเอกสารหลักฐาน  
 การศึกษาแบบ ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ให้เหมาะสมครอบคลุมครบถ้วนแล้วจัดทำ  
 แบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มทุกแบบ โดยผลงานมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

## 2.7) การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน

ครูมีการตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนเรียนรู้และห้องสมุด การวิจัยเพื่อการพัฒนาและเครือข่ายวิชาการ ทำให้ได้แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนที่เหมาะสม

## 2.8) การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

ครูได้ปรับปรุงรายละเอียดและขั้นตอนการเรียบเรียงหลักสูตร โดยผลงานมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...มีการปรับปรุงการกำหนดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียน และสื่อที่เป็นวิทยากรท้องถิ่น ทำให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย ...”

(นายศิริ ปะทะโน. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

“... ได้มีการตรวจสอบและปรับปรุงระเบียบการวัดและประเมินผล โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนให้เหมาะสมได้ดีขึ้น ...”

(นางสาวจรูญ บุญเกษมราษฎร์. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

“... ได้ปรับปรุงการเขียนข้อความให้กระชับรัดกุมในทุกขั้นตอนและตรวจสอบทุกหัวข้อ คิดว่าสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม ...”

(นายรัตน์ ทักษะเกราะ. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

“... ครูทุกคนสามารถดำเนินการตรวจสอบรายละเอียดและขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน ได้ดีน่าพอใจ ทำให้มีการปรับปรุงเนื้อหาสาระ ข้อความการใช้ภาษาให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ...”

(นายมงคล แก้วพะเนาว์. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

“... ครูมีการตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนเรียนรู้และห้องสมุด การวิจัยเพื่อการพัฒนาและเครือข่ายวิชาการ ทำให้ได้แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนที่เหมาะสม ...”

(นายศักดิ์พงษ์ หอมหวล. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : สัมภาษณ์)

และข้อมูลจากการสังเกต ดังนี้

“... ครูมีการตรวจสอบรายละเอียดการกำหนดเอกสารหลักฐานการศึกษาแบบ ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ให้เหมาะสมครอบคลุมครบถ้วนแล้วจัดทำแบบฟอร์มและพิมพ์เป็นเล่มทุกแบบ ...”

(ผู้วิจัย. 22 กุมภาพันธ์ 2549 : บันทึกการสังเกต)

สรุป กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้นิเทศประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อสรุปข้อมูลจากเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบประเมิน เกี่ยวกับความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสรุปได้ว่ากลยุทธ์การนิเทศภายในโดยรวมและทุกขั้นตอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยครูจำนวน 6 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมเป็นที่ยอมรับได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.50$ )

### สรุปผลการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 3

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้นิเทศประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนา คือ เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้สำเร็จตามกระบวนการ และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้ พบว่า ครู จำนวน 6 คน มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอน คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษาสถานศึกษา การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุนและการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมเป็นที่ยอมรับได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.50$ ) ดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สรุปได้ว่ามีการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของชุมชนและโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจากการประเมินผลงานโดยใช้แบบประเมินพบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสม โดยผลงานมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

2. การจัดทำโครงสร้างของหลักสูตร สรุปได้ว่า สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และเวลาเรียน ซึ่งจากการประเมินผลงาน โดยใช้แบบประเมินพบว่า มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. การจัดทำสาระของหลักสูตร สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ การเขียนสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และคำอธิบายรายวิชา ซึ่งจากการประเมินผลงาน โดยใช้แบบประเมินพบว่า การจัดทำสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสมและมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

4. การออกแบบการเรียนรู้ สรุปได้ว่า มีการดำเนินการออกแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้แบบบูรณาการ การวิจัยใน ชั้นเรียน สื่อและแหล่งเรียนรู้ และระเบียบการวัดผลประเมินผลการเรียน ซึ่งจากการประเมิน โดยใช้แบบประเมินพบว่า มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

5. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สรุปได้ว่า มีการจัดทำผังมโนทัศน์ของ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาด ซึ่งจากการประเมิน โดยใช้แบบประเมิน พบว่า มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

6. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา สรุปได้ ว่ามีการจัดทำแบบประเมินแบบ ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ซึ่งจากการประเมินโดยใช้แบบ ประเมินพบว่า ผลงานมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

7. การกำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุน สรุปได้ว่า มีการกำหนดกระบวนการ พัฒนาการแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และ กระบวนการสร้างเครือข่ายวิชาการ ซึ่งจากการประเมิน โดยใช้แบบประเมินพบว่า ผลงานมี คุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

8. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ว่า มีการเรียบเรียงการเขียน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การเขียนคำอธิบายรายวิชาการเขียนและจัดทำแบบฟอร์มแบบ ปพ. 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ซึ่งจากการประเมินโดยใช้แบบประเมิน พบว่า ผลงานมีคุณภาพเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานทั้ง 3 วงรอบ พบว่า โดยรวมกลยุทธ์ ที่นำมาใช้ในการพัฒนามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการพัฒนา พบว่า การ ดำเนินงานในวงรอบที่ 1 กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถาน ศึกษาอยู่ในระดับมาก และสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอนได้ โดยผลงานมี

คุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมากจำนวน 6 ชั้นตอน ส่วนอีก 2 ชั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง จึงดำเนินการพัฒนาต่อไปในวงรอบที่ 2 เฉพาะในส่วนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย คือ การจัดทำสาระของหลักสูตร และการกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลและเอกสารหลักฐานการศึกษา และเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถปรับปรุงการเขียนรายละเอียดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาคและรายปี การเขียนรายละเอียดของสาระการเรียนรู้ การเขียนคำอธิบายรายวิชาด้วยภาษาที่เหมาะสม โดยหลักสูตรสถานศึกษาที่กลุ่มเป้าหมายจัดทำขึ้นมีการตรวจสอบคุณภาพโดยกลุ่มผู้นิเทศและคณะกรรมการสถานศึกษาพบว่า โดยรวมและทุกชั้นตอนผลงานหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสระบากมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยใช้ชื่อว่าหลักสูตรโรงเรียนบ้านสระบาก พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง 2548) และเพื่อเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์และคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 3 โดยนำไปใช้กับโรงเรียนบ้านหนองฮี ผลการดำเนินการพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยสามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกระบวนการได้อย่างเหมาะสม โดยผลงานทั้ง 8 ชั้นตอนมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก